

مذکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی روز سه شنبه (۱۱) تیر ماه ۱۳۵۳

فهرست مطالب :

- ۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .
- ۲- بیانات قبل از دستور آقایان: مهندس فرخ- دکتر آزاد.
- ۳- تقدیم لایحه آئین نامه معاملات شهرداری بایتخت، بوسیله خانم صوفی معاون وزارت کشور.
- ۴- تقدیم اساسنامه سازمان تأمین خدمات درمانی عالی درجه یک افسران و همافران و کارمندان ارتش شاهنشاهی و ژاندارمری کشور و شهربانی کشور بوسیله تیمسار سپهبد کاتوزیان معاون وزارت جنگ .
- ۵- طرح و تصویب گزارش یک شوری کمیسیون بودجه راجع به تعیین تبصره ۱۹ قانون متمم بودجه سال ۱۳۵۱ کل کشور به افزایندگان ارتش شاهنشاهی و ارسال به مجلس سنا .
- ۶- تقدیم لایحه قانون آئین دادرسی کیفری و لایحه حمایت از کودکان بی سرپرست بوسیله آقای صادق احمدی (وزیر دادگستری).
- ۷- طرح و تصویب گزارش شورای کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری راجع به احتساب دوره خدمت سپاهگیری در استان سیستان و بلوچستان جزء سوابق خدمت دولتی و ارسال به مجلس سنا .
- ۸- طرح و تصویب گزارش یک فوریتی کمیسیون برنامه راجع به تأمین اعتبارات عمرانی برای آبادانی شهرها و روستاهای کشور و ارسال به مجلس سنا .
- ۹- تصویب صورتجلسه روز پنجشنبه (۶) تیرماه ۱۳۵۳ .
- ۱۰- تقدیم لایحه اصلاح قانون اصلاح قانون استخدام پزشکان ، بوسیله آقای دکتر مرشد معاون وزارت بهداشتی .
- ۱۱- طرح و تصویب گزارش یک فوریتی کمیسیون برنامه راجع به اجازه تعهد اضافی برای تسریع در اجراء برنامه های عمرانی و جاری و بازپرداخت وامها و ارسال به مجلس سنا .
- ۱۲- قرائت دستور و تعیین موقع جلسه آینده- ختم جلسه .

مجلس ساعت ۹ صبح بریاست آقای عبدالله ریاضی تشکیل گردید

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

رئیس- اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه - آقایان :

احمد - احمدی - عبدالحسین آموزگار - مهندس

اربابی - دکتر اسکوتیان - اوحدی - ایلخانی پور - دکتر

بازرگانی - مهندس بدیع - دکتر برزگر - غلامرضا بهادری -

دکتر پرتو اعظم - مهندس پروشانی - پروین - پزشکی - دکتر

پیر - پیرزاده - بیمنان - دکتر توانا - مهندس جلالی نوری -

جوانشیر - چنگیزی - دکتر حبیب اللهی - حق شناس - امیر علم

خزیمه - دکتر خطیبی - خورشید - ذوالفقاری - دکتر راد -

رشیدی - دکتر رهنوردی - ریگی - سعادت - سمعی -

شاهنده - شهرستانی - صائب - حیدر صائبی - دکتر صالحی - دکتر فضل الله صدر - دکتر عسکری - مهندس عطائی - غضنفری - فرنود فیصلی - قاضی زاده - خانلر قراچورلو - کسرائی - دکتر کفائی - کمالوند - دکتر کیان - کیوان - دکتر متین - دکتر مدنی - مرندی - اکبر مسعودی - مصطفوی نائینی - مظاهری - دکتر معظمی - مهندس معینی زنده - دکتر موثقی - مهاجرانی - مهدوی اردستانی - دکتر نایی - دکتر نصیری - نیک پور - دکتر وحیدنیا - دکتر وزیری - طرفی - قدر دان - خانم بزرگنیا - خانم پیرنیا - خانم زاهدی - خانم دکتر دولتشاهی - خانم دکتر سرخوش - خانم اقبال

غائبین مریض - آقایان:

پدرامی - دکتر جزایری - نیمسار حکیمی - مافی - دکتر مشایخی - مهرزاد - دکتر ناوی - دکتر شریف امامی - خانم ضرابی

۲- بیانات قبل از دستور آقایان: مهندس فرخ - دکتر آزاد

رئیس - نطق های قبل از دستور را شروع میکنیم آقای فرخ تشریف بیاورید.
مهندس فرخ - باکسب اجازه از مقام معظم ریاست و همکاران ارجمند:

بطوریکه همکاران گرامی استحضار دارند در هفته گذشته توفیق و سعادت بزرگی نصیب اعضا کمیسیون آب و برق گردید و آن مسافرت به مشهد و زیارت حرم مطهر امام رضا علیه السلام و بازدید از موزه پرارزش و کتابخانه منحصر بفرد آستان قدس رضوی بود (احسن).

ضمناً بنا بدعوت جناب آقای دکتر وحیدی وزیر نیرو و سرپرست وزارت آب و برق از نیروگاهها و تأسیسات برق و پیشرفت برنامه های گسترش نیروی برق در استان خراسان بازدید بعمل آمد.

بحق باید گفت در دوران انقلاب همه جانبه ایران یکی از برنامه های بسیار عظیم و سنگینی را که دولت توانست با موفقیت کامل وسیله وزارت آب و برق در سراسر کشور پیاده کند همین برنامه الکتریفیکاسیون و ایجاد نیروگاههای عظیم و خطوط هواترانسیون و باصطلاح شبکه برق سراسری بود، در استان خراسان نیز مثل

سایر استانها پیشرفت برنامه های تأمین نیرو بسیار چشمگیر بوده است.

در سال ۱۳۵۲ منظور تأمین افزایش نیروی برق مورد نیاز مشترکین شهرستانهای تابعه نسبت به نصب بهره برداری از ۱۲ دیزل ژنراتور در شهرستانهای بجورد، شیروان، کاشمر، گناباد، بیرجند، تربت جام اقدام شده است، که با مقایسه با سال قبل از افزایشی معادل ۳۰/۲ درصد برخوردار بوده است.

در سال ۱۳۵۲ نیروگاههای تحت مدیریت شهرستانها جمعاً ۸۸/۸۸۰۰۱۳ کیلووات ساعت برق تولید نموده اند که با مقایسه با انرژی سال قبل ۲۵ درصد افزایش نشان میدهد. در بین مصرف کنندگان مختلف، بخش خانگی با مصرف بیش از ۶۲ میلیون کیلووات ساعت از نظر مصرف در مرتبه اول قرار گرفته و این نمایشگر رشد جمعیت و بالا رفتن سطح زندگی مشترکین و استفاده بیشتر از وسائل برقی در واحدهای مسکونی بوده است. بخش کشاورزی با مصرف حدود ۵۲ میلیون کیلووات ساعت در مقام دوم که نمودار بهره وری بیشتر بخش کشاورزی از نیروی برق میباشد، بخش صنعتی با مصرف حدود ۵۱ میلیون کیلووات ساعت در مرتبه سوم، مصارف تجارنی و عمومی با مصرف ۴۸ میلیون کیلووات ساعت در مرتبه چهارم، ادارات دولتی و شیرو خورشید و مساجد با مصرف حدود ۴۵ میلیون کیلووات ساعت در مرتبه پنجم و روشنائی معابر با مصرف ۱۹ میلیون کیلووات ساعت در مرتبه ششم قرار داشته اند.

در زمینه برنامه های آتی باید عرض کنم بطور کلی در استان خراسان در سال ۱۳۵۳ مجموعاً ۶۳ فعالیت اجرائی در شهرستان مشهد و در شهرستانهای تابعه ۶۱ فعالیت اجرائی انجام خواهد گرفت که مجموع اعتبار اختصاص داده شده ۸۵ میلیون ریال برای طرح نیروگاههای دیزلی و ۵۲۲ میلیون ریال برای ساختمان شبکه و پست میباشد.

با وجود اینکه مشکلات تحصیل مصالح و لوازم مورد نیاز برای اجرای طرحها روز بروز بیشتر میشود شرکت برق منطقه ای خراسان با کمک کارشناسان بصیر خود

برنامه های تأمین برق استان را برای برنامه پنجم و برنامه ششم تهیه و تدوین نموده است.

بطور مجموع در طول برنامه پنجم ظرفیت تولید نیروگاههای شهرستانها با نصب ۶۶ دستگاه مولد دیزل بقدرت ۷۲۰۰۰ کیلووات از ۴۱۳۰۰ کیلووات به ۱۱۳۳۰۰ کیلووات خواهد رسید.

در اینجا لازم میدانم از طرف خود و اعضای محترم کمیسیون از جناب آقای دکتر وحیدی وزیر محترم نیرو و سرپرست وزارت آب و برق و جناب آقای دکتر اهری معاون پارلمانی و آقای مهندس فیروز آبادیان مدیر عامل شرکت برق منطقه ای خراسان و همکارانشان که در اجرای برنامه بازدید اعضا کمیسیون را همراهی و یاری فرمودند تشکر نمایم.

نکته ای را که لازم میدانم در این مکان مقدس مطرح کنم مطالبی است که این روزها در مطبوعات کشور در درباره مطالبات ایران از همسایه شمالی کشور اتحاد جماهیر شوروی بابت بهای فروش گاز منعکس شده است با توجه به حسن روابطی که بین دو کشور وجود دارد تردید نیست که شورویها باید مطالبات حقه ایران را بابت بهای گاز بپردازند و این افزایش قیمت را که دیروز شرکت ملی نفت ایران اعلام داشت در ستون مطالبات ایران منظور بدارند. تردید نیست که همه نمایندگان ملت از اقدام دولت و شرکت ملی نفت در مورد وصول این مطالبات پشتیبانی لازم بعمل خواهند آورد و مقامات شوروی نیز که به حسن مناسبات با ایران علاقه کامل دارند باید مطالبات ایران را پرداخت نمایند.

در ضمن چون قبل از توفیق سفر به مشهد مقدس سفری هم بحوزه انتخابیه ام شهرستان سنقر داشته و مسائلی از لحاظ غله و بذر گندم در استان های غربی در حال حاضر مطرح است، بسبب اهمیت موضوع چند دقیقه وقت سروران ارجمند را میگیرم.

استحضار دارید اصولاً در حدود ۷۰٪ کشت استانهای غربی زراعت دیم است و باصطلاح کشاورزان بود و نابود بودن محصول بستگی به نزولات آسمانی، البته نه بمیزان و مقدار بارندگی بلکه به زمان بارندگی و فواصل بارندگی ها که متناسب با احتیاج نبات باشد

دارد، در سال گذشته با اینکه میزان بارندگی زیاد بود ولی متأسفانه باران بموقع نیامد و از لحاظ کشاورزی در استان های غربی بخصوص در مزارع دیم شاید بدترین سال را پشت سر میگذاریم، البته عوامل دیگری به نابودی محصول کمک کرده اند مثلاً:

در پائین گذشته بارندگی نشد و قسمت مهمی از بذور کشت شده سبز نشد در زمستان سرمای شدید و غیر عادی پیش آمد، چون بذر بدون رعایت اصول فنی و معمولاً بادست پاشیده میشود آن قسمت از بذور که بحد کافی پوشش خاککی نداشتند در برابر سرما تاب مقاومت نیاورده از بین رفتند.

در اسفند ماه بخاطر دارید مدت دو هفته بارندگی شدید و متوالی که باعث طغیان و خسارات و فرسایش خاک (Erosion) و بیرون افتادن ریشه از خاک شد و در بعضی از مزارع هم رسوبات ناشی از سیل به محصول صده زد. آن قسمت از محصول هم که باقیمانده و سبز شده بود متأسفانه با قهر طبیعت یعنی خشکی و بی بارانی بهار روبرو شد و کشاورزان دیمکار را بکلی مأیوس کرد.

البته برای ملت ایران که سکان کشتی زندگی در دست توانای رهبر لایق اندیشمند و آینده نگری است که بنا بر تصدیق دوست و دشمن دنیا از افکار بلندش بهره گیری کرده و میکند و مسئولیت امورش بعهده دولت بیداری است که با موفقیت غیر قابل انکاری توانسته است موانع و مشکلات بسیار عظیمی را پشت سر بگذارد و معجزی لایقی برای پیشبرد برنامه های مترقی رهبر عالیقدر ملت ایران باشد و رشد اقتصادی چشمگیری برای کشور تحصیل نماید و کشور را بر سرعت بطرف صنعتی شدن سوق دهد و علاوه بر تأمین اعتبارات مورد نیاز دستگاه های اجرائی لایحه اعتبار اضافی دوازده میلیارد ریالی برای اجرای اوامر شاهنشاه در زمینه انجام طرحهای عمرانی بخصوص در مراکز روستاها تقدیم قوه مقننه نماید، دیگر این قبیل مسائل کوچک نمی توانند برای مردم ایجاد دلهره و نگرانی نمایند قطعاً دولت برای تأمین غله و موادیکه مصرف عمومی دارد اقدامات اساسی و بنیادی بعمل آورده است.

البته ذکر يك نکته را ضروری میدانم و آن اینکه

در فصل پاییز یقیناً گندم برای کاشت بعد کافی در اختیار کشاورزان قرار خواهد گرفت، ولی ممکن است گندم غیر بومی یا آبی باشد و مناسب برای کشت در مزارع دیم استان های غربی نباشد، چون در حال حاضر بعثت کمبود زمینه غله کشاورزان بذور موجود خود را تبدیل به آرد نموده و بمصرف خوراک میرسانند بسیار بجا خواهد بود که فوراً و از هم اکنون گندم غیر بومی برای مصرف نان در اختیار کشاورزان گذاشته شود از طریق شرکتهای تعاونی و مروجین کشاورزی به آنان تأکید شود که از مصرف بذر موجود برای خوراک خودداری نمایند قطعاً کشاورزان بهتر از هر کس باین نکته علاقمندند و سعی دارند بهر ترتیب و بهر کیفیت که شده بذور موجود مورد نیاز خود را حفظ نمایند. بطور مسلم در این مورد جناب آقای مهندس روحانی وزیر کشاورزی و منابع طبیعی که بلیاقت و دانش و کاردانی ایشان اعتقاد دارم اقدام لازم بعمل آورده و خواهند آورد، اعتقاد قلبی ام اینست که بپایه کردن سازمان جدید کشاورزان ایران از طرف حزب پاسدارانقلاب که با استقبال شدید کشاورزان سراسر کشور روبرو شده و در حال پیشرفت است نیروی مادی و معنوی دولت خدمتگزار جناب آقای هویدا بیش از پیش در خدمت روستائیان و کشاورزان قرار گرفته و من بعد کشاورز ایرانی ولودردور افتاده ترین نقاط کشور مطلبی بنام مشکل نخواهد داشت در خاتمه ضمن ابراز امتنان از توجه دولت جناب آقای هویدا نسبت به طرحهای عمرانی شهرستان سفر کلیائی بخصوص در مورد نصب شبکه تلویزیونی و کانال مکالمات دور تلفنی توجه جناب آقای شهرستانی وزیر لایق و پرکار راه را بصورت دستور ادامه اسفالت راه سفر (محور بیستون - سفر - باوله - همدان) را جلب میکند زیرا با اسفالت محوری که عرض شد علاوه بر اینکه شهرستان سفر از حالت بن بست خارج میشود بامر کار ارتباط پیدا میکند این راه، راه دوم با اصطلاح آلترا ناتیوس خواهد بود برای محور کرمانشاه - تهران که در مواقع ضروری که گردنه اسد آباد ایجاد اختلال نماید (بخصوص در فصل زمستان و یخبندان) از این طریق ارتباط کرمانشاه تهران بدون کوچکترین عارضه ای برقرار خواهد شد عرض دیگرم اینست که مردم انتظار دارند

دروضع حاضر از انرژی آبشارها (هیدرولیک) استفاده محدودی میشود و بجز از انرژی هسته ای در مورد استفاده از منابع دیگری که بعرض رسید توفیقی نداشته ایم پس دروضع فعلی منحصرأ چشم امید به انرژی هسته ای دوخته شده است. در مورد انرژی هسته ای هم متخصصین دوره را در پیش گرفته اند.

۱- فیسبیون باشکستن هسته ۲- فورویون باذوب هسته های سبک در هم.

هر چند کوشش در طریق شکستن هسته موفقیت آمیز بوده است، متأسفانه در طریق دوم توفیق محدودی داشته ایم قسمی که به انرژی کنترل نشده یا انفجار دست یافته ایم ولی کنترل آن مقدر نگر دیده است. در آینده نزدیک هم امیدی به توفیق در این راه نیست. بطور خلاصه کمبود انرژی از طریق شکستن هسته اورانیوم یعنی راکتورهای هسته ای باید جبران بشود. شاید یکی دو مثال توسعه سریع

استفاده از راکتورهای هسته ای را در سنوات اخیر نشان دهد.

در سال ۱۹۵۴ فقط ۲ راکتور قدرت هسته ای وجود داشت. در سال ۱۹۷۳، ۱۶۷ راکتور قدرت و در سال ۱۹۷۹، ۳۴۴ راکتور قدرت مشغول بکار خواهد بود.

از لحاظ قدرت هم در سال ۱۹۵۷ فقط ۲۱۶ مگاوات قدرت هسته ای وجود داشت در صورتیکه در سال ۱۹۷۳ اینقدرت به ۶۱۰۰۰ مگاوات بالغ گردید و در سال ۱۹۷۹ به ۲۰۷۰۰۰ مگاوات خواهد رسید.

باین سرعتی که استفاده از راکتورهای قدرت هسته ای گسترش می یابد پیش بینی میشود که نسبت انرژی حاصل از سوخت هسته ای به کل انرژی که جهان مصرف میکند به ترتیب زیر تجری یابد.

در سال ۱۹۷۰، ۴٪ / در سال ۱۹۸۰، ۶٪ / در سال ۱۹۹۰، ۱۶٪ / در سال ۲۰۰۰، ۲۷٪ / الی ۲۸٪ (حدود هفتاد برابر سال ۱۹۷۰).

این اعداد مربوط به مصرف جهانی انرژی است و این نسبت در کشورهای پیشرفته خیلی بیشتر است مثلاً در آمریکا در سال ۱۹۸۰، ۲۵٪ و در سال ۲۰۰۰ به ۵۰٪ انرژی کل هسته ای خواهد بود.

باتوجه بمطالبی که بعرض رسید رل اساسی انرژی هسته ای در تأمین انرژی جهان معلوم گردید و ایران نمیتواند از این تحول برکنار باشد.

بنابر این توفیق در جلب موافقت کشور فرانسه برای تحویل پنج واحد (راکتور) هسته ای جمعاً بظرفیت پنج هزار مگاوات توفیق بزرگی برای ایران بوده است. حالا میردازم به تأثیر این همکاری در تحول علم و تکنولوژی در کشور (احسنست).

اقدام به اجرای برنامه هائی که در قرارداد پیش بینی شده است کشور را با يك عده مسائل علمی و فنی پیچیده و پیشرفته مواجه میکند که برای روبروشدن با آنها باید صدها نفر در ابتدای کار و بعدها شاید هزاران نفر دانشمند، محقق، مهندس، تکنیسین و مدیران اداری را آموزش مخصوص داد.

تحولات علوم و فنون هسته ای سریع است پس تشکیل دوره های بازآموزی مکرر برای همه افرادی

که این آموزش مخصوص را دیده اند الزامی است يك بررسی مجهز و مؤثر اسناد و مدارك علمی و انتشار نشریه های علمی مخصوص از احتیاجات اولیه چنین تشکیلاتی است.

باید برای حل مسائل بغرنج تکنولوژی هسته ای همکاری کامل بین محققین علوم مخفی و پژوهشگران فنی وجود داشته باشد، مؤسسات صنعتی کشور باید مشخصات محصول خود را بسط فنی مورد نیاز برسانند مجموعه این نیازها ایجاب میکند يك انقلاب علمی و فنی در کشور وجود آید باین دلیل معمولاً مراکز تحقیقات اتمی و واحدهای هسته ای يك انقلاب علمی و فنی اصیلی در کشور بوجود می آورند - کلمه اصیل را بکار بردم برای اینکه نیاز آن را بوجود آورده و يك پدیده سطحی نیست معمولاً این نوع مراکز از طرق مختلف موجب تحرکی در دانشگاهها، مؤسسات آموزش عالی و سایر مراکز علمی میشوند. چون مجال نیست فقط بذکر یکی دو مثال اکتفا میکنم. مسئولین برنامه های اتمی برای حل مسائل خود بورسهائی بمنظور انجام خدمات فنی در طرحهای تخصصی بدانشجویان اختصاص میدهند و وسایل علمی و فنی نیز به اساتید و آزمایشگاهها تحویل مینمایند.

حتی حق الزحمه های کافی و اعتبارهای قابل ملاحظه ای برای انجام تحصیلات در اختیار محققین قرار میدهند.

تنوع نوع نیازهای تکنولوژی هسته ای موجب تنوع طرحهای تخصصی و در نتیجه گسترش کمی و کیفی در مؤسسات علمی مختلف میگردد.

در اینجا بذکر نکته حساس در این باره بر اساس تجربیات کشورهای دیگر میردازم.

۱- این کمکها نباید تأثیری در آزادی آکادمیک دانشگاهها داشته باشد.

۲- در موقع تغییر برنامه باید از قطع بورس تحقیقی و در نتیجه فلج کردن فعالیت دانشگاهی پرهیز شود.

۳- این کمکها نباید فقط در مؤسسات علمی که

فعالیت بیشتری دارند متمرکز گردد بلکه باید توزیع وسیع تری داشته باشد.

بر پایه آنچه در قسمت اخیر عرایضم بعرض رسید ایجاد مرکز پژوهشی منظور شده در قرارداد میتواند مقدمه يك انقلاب علمی و فنی باشد (صحیح است) شاید بجا باشد در اینجا اشاره ای به محققین مرکز اتمی دانشگاه تهران بنمایم پتانسیل علمی بزرگی در این مرکز پژوهشی وجود دارد. امیدوارم تجربیات و تخصص این محققین مورد استفاده واقع شود.

اینکه گفتم انقلاب علمی اغراق نیست، حتی در کشور بزرگی مثل آمریکا فعالیت های اتمی در دانشگاهها تحول بزرگی بوجود آورده است. بعنوان نمونه به توضیحات زیر توجه فرمائید.

اسبابهای بسیار عظیم گران قیمت را نمیشود يك استاد یا دپارتمان داد نتیجه این امر ایجاد تحول در جهت کار گروهی و تیمی است. محیط علمی، ظرافت مسائل علمی محل تقاطع افکار تیم های مختلف خواهد شد. حتی گاهی بعزت گرانی قیمت نمیشود وسیله اختصاص يك دانشگاه داد در نتیجه مسئله تعاطی افکار بین دانشگاه مطرح می شود که بسیار ثمر بخش خواهد بود. حتی در مواردی وسیله علمی اینقدر عظیم و دارای خصوصیات ویژه ای است که نمیشود در دانشگاهها از آن بهره برداری کرد در نتیجه آزمایشگاههای بنام آزمایشگاه ملی تأسیس میشود مانند آزمایشگاه ملی ارگن، آزمایشگاه ملی بروکهایون و آزمایشگاه ملی اولرئج، در اینجا بدون تکیه حساس باید توجه شود که در غیر این صورت ممکن است مشکلاتی بوجود بیاید و نتیجه مطلوب حاصل نشود یکی اینکه وقتی کارهای علمی و تخصصی بر مبنای تیمی صورت گرفت در آن تیم و در آن گروه متخصصین بسیار متعدد قرار دارند مثلاً یکی متخصصین الکترونیک است، یکی متخصصین خلاء است یکی متخصص اندازه گیری است معمولاً جوانانی که در این مراکز که بطور تیمی کار می کنند تربیت میشوند بعزت آماده بودن تمام امکانات بتدریج قوه تفکر و ابتکار و ابتاع خود را از دست میدهند و اگر در جانی واقع شوند

که همه امکانات فراهم نباشد کمیته شان لنگ خواهد شد نمی توانند گلیم خود را از آب بکشند. توجه بساین نکته حساس حتی در کشور آمریکا باعث شده است که مسئله کار کردن در آزمایشگاههای کوچک در زیر نظر يك پروفیسور در تیم های بسیار كوچك بهمان اندازه اهمیت دارد که کار کردن در تیم های بزرگ که تخصص های بسیار متعدد و متنوع وجود دارد و این يك مسئله است که شاید بنظر كوچك بیاید ولی تأثیر بزرگی روی قوه تفکر و تعقل و ابداع جوانان مادر آینده خواهد داشت. مسئله دوم تجربه است که در آمریکا در ۱۶-۱۷ سال پیش با آن مواجه شدند و از راهی که در پیش گرفته بودند عدول کردند و من بخودم اجازه میدهم که در اینجا این تذکره در موقع تشکیل این سازمان عظیم عرض کنم و امیدوارم مورد توجه قرار گیرد معمولاً دولت ها وقتی که لا بر اتوار های ملی را که قبلاً عرض کردم تشکیل میدهند یا مراکز اتمی درست میکنند توجه آنها باین مراکز و لا بر اتوار های ملی بیشتر از دانشگاهها است و دلیل آنها هم اینست که این مراکز تحقیقی و لا بر اتوار های ملی را برای مقاصد خاصی و برنامه هائی معین تأسیس کرده اند و طبعاً علاقه خواهند داشت که آن برنامه ها پیش برود توجه بیش از حد باین مؤسسات و شاید غفلت از توجه کافی بدانشگاهها ممکن است باعث شود که يك فاصله علمی بین این مراکز علمی و دانشگاهها بوجود بیاید بعبارت دیگر چون از طرفی این مراکز وسایل و امکانات بیشتر دارند و از تسهیلات بیشتری برای خرج کردن برخوردارند و از طرف دیگر دانشگاهها محدودیت دارند این مراکز از لحاظ علمی از دانشگاهها جلومی افتند و در نتیجه عواقب نامطلوب این وضع پس از چند سال گریبانگیر خود این مراکز میشود زیرا بایستی هیئت علمی این مراکز از دانشگاهها تغذیه شود و بعد از چند سال معلوم میگردد جوانانی که از دانشگاهها وارد این مراکز علمی میشوند آمادگی کافی برای کار کردن در این مراکز علمی را ندارند، پس این تجربه ای بود که در آمریکا انجام شد و بعد از سالها آزمایش در حدود سیزده، چهارده سال پیش مجبوره تبدیل این رو به شدند من امیدوارم که این مسئله مورد توجه قرار بگیرد و علاقه بیش از حد بیک مرکز و عدم توجه بدانشگاهها پیش نیاید. آنچه که نا بحال حضور

نمایندگان باختصار عرض کردم مسئله نیاز به انرژی بود و انقلاب علمی و فنی حاصل از راکتورها و مراکز هسته ای، ولی مسئله مهم دیگر که یکی از وظایف اصلی مراکز اتمی را تشکیل میدهد وارد کردن تکنولوژی هسته ای در صنایع کشور است بنده ضرورتی نمی بینم که بعنوان مثال شاخه ای از صنعت را برای این منظور اسم ببرم زیرا در ممالک پیشرفته شاخه ای از صنعت وجود ندارد که از تکنولوژی هسته ای استفاده نکرده باشد کارخانجات عظیم صنعتی با بکار بردن وسایل و ابزارهای هسته ای سالانه میلیونها دلار بهره میگیرند از کارهای بسیار قدماتی گرفته تا کارهای اساسی از این تکنولوژی استفاده میشود. مثلاً کنترل سطح آب در تانکها و یا اندازه گیری کلفتی کاغذ در کارخانجات کاغذ سازی و اندازه گیری ضخامت ورقه های پلاستیک در کارخانجات پلاستیک سازی رعایت منظم بودن قطر اوراق فلزی در کارخانجات فولاد سازی و متحدالجنس بودن محصول در تمام کارخانجات، رادیو گرافی از ابزارهای مختلف - عکس گیری از قطعات بزرگ و مختلف فلزی، تشخیص ترک های ریز و شکستگی در قطعات بزرگ فلزی در کارخانجات ذوب آهن و نشت مایعات از تانکها و صدها مثال دیگر از مواردی است که در دنیای پیشرفته از تکنولوژی هسته ای برای بهبود کیفیت و افزایش کمیت محصول استفاده شده است، تجربه های فوق العاده دقیقی که هیچ يك از وسایل غیر هسته ای قادر بانجام آن نیستند بكمك تکنولوژی هسته ای قادر بانجام آن می باشیم و بنده امیدوارم که یکی از نتایج تشکیل مرکز پژوهشی که در قرارداد ذکر شده است تحول سریع در مورد بکار بردن وسایل مدرن و تکنولوژی هسته ای در صنایع ما باشد شاید مناسب باشد در اینجا بمسئله دیگری که در قرارداد ذکر شده است اشاره کنم و آن مسئله همکاری در زمینه ساختن گشتی های هسته ای است بنده نه مجال دارم و نه ضرورتی می بینم که در این موضوع وارد شوم فقط این را عرض می کنم که بتدریج که توسعه اقتصادی در جهان گسترش پیدا می کند، حجم مبادلات بین المللی بسرعت زیاد میشود و در نتیجه احتیاج بوسیله نقلیه دریائی با ظرفیت خیلی زیاد و سریع و اوزان ظاهر میگردد و فقط کشتی های هسته ای می توانند جوابگوی این

مسئله باشند و قادرند قدرت محرکه این کشتی ها را تأمین نمایند، بخصوص کشتی های نفت کش عظیمی که در آینده با انرژی هسته ای رهسپار اقیانوسها خواهند شد. بنده بسیار خوشوقتم در این قرارداد که بین وزارت خارجه ایران و وزارت خارجه فرانسه منعقد شده است باین مسئله اساسی که آینده بسیار امید بخشی دارد توجه مخصوص مبذول شده است. مخصوصاً که توسعه صنایع نفتی از نظر کشور ایران اهمیت فوق العاده ای دارد، چون وقت بنده محدود است مجال نیست جنبه های مختلف دیگری را در این باره مورد تجزیه و تحلیل قرار بدهم مثلاً جادار که استفاده از تکنولوژی هسته ای در کشاورزی مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد.

رئیس - آقای دکتر آزاد در جلسه آینده که لایحه انرژی اتمی مطرح میشود می توانید در این مورد صحبت کنید، چون وقت جنابعالی تمام شده است.

زهتاب فرد - بنده وقتم را به آقای دکتر آزاد تقدیم می کنم.

رئیس - بسیار خوب فرمائید ادامه بدهید.

دکتر آزاد - با تشکر از اجازه ای که فرمودند امکانات فوق العاده و بسیار متنوعی که در موضوع استفاده از انرژی هسته ای برای بهبود کیفیت و از دیاد کمیت محصول کشاورزی وجود آمده است بعدی وسیع است که هزارها نمونه میشود ذکر کرد، منتهی با توجه بمحدودیت وقت بنده فقط بذکر سه چهار نمونه اکتفا خواهم کرد، نمایندگان محترم و قوف به تلفات دامی و ضررهای ناشی از تلفات دامی در کشورهای مختلف بخصوص کشورهای در حال رشد دارند، که با توجه بکمبود مواد غذایی اهمیت این مسئله بیشتر روشن میشود، بكمك تکنیک ماهرانه و با استفاده از موادی که از راکتورهای هسته ای حاصل میشوند موفق شده اند و می شوند مبارزه شدیدی در حداز بین بردن بعضی از انواع حشرات موفی بنمایند، مثالی بنظر بنده رسید که می توانم در اینجا ذکر کنم اینست: حشره ای در جنوب غربی آمریکا وجود داشته است که سالها، میلیونها دلار خسارت بدامهای این ناحیه وارد مینموده است راهی که برای از بین بردن این حشره در

پیش گرفته اند این است که میلیارد ها از این حشره را در شرایط خاصی پرورش داده اند آنها را با استفاده از تشعشع هسته ای عقیم کرده اند و بمقدار زیادی این حشره عقیم شده را در ناحیه ای که در معرض حمله این حشره بوده است آزاد کرده اند البته این حشره عقیم شده تمام سلامتی خود را دارد با استثنای اینکه عقیم شده است پس عمل جفت گیری انجام میشود ولی حشره ماده بارور نمیشود و پس از تکرار چند بار بکلی نسل حشره از بین میرود یقین دارم استفاده از چنین تکنیک هائی در ایران امکان پذیر است و باید شرایط آنرا مطالعه کرد. البته من نمی گویم میتوان با هر نوع حشره ای در هر محل با این روش مبارزه کرد ولی در کشاورزی کشور ما بچنین روشهائی باید توجه خاص مبذول شود. مسئله دیگر حفظ مواد غذایی است ما میدانیم سالانه مقدار زیادی از این مواد تلف میشود بدین معنی که قسمت عظیمی از مواد غذایی در انبارها در اثر وجود حشرات موذی یا فاسد می شوند یا بحدی میرسند که مرغوبیت خودشان را از دست میدهند با استفاده از موادی که در راکتورهای هسته ای از جمله راکتوری که در قرارداد منظور شده است و انشاء الله بما تحویل خواهد شد تولید میشود میتوان مواد غذایی را تحت یک تشعشع محدودی قرارداد بقسمی که حشرات بکلی از بین بروند ولی هیچ صدمه ای بمحصول وارد نشود این یک تکنیک بسیار پیشرفته ای است برای حفظ مواد غذایی. مثالی دیگری الآن بفرم من رسید. یکی از اساسی ترین مسائل در کشور ما و هر کشوری که بکشاورزی علاقمند باشد رابطه بین گیاهان و خاک و نحوه استفاده صحیح از کود شیمیائی است شما میتوانید بکمک مواد حاصل از راکتورهای هسته ای بطور دقیق حرکت کود را در زمین و گیاه مورد توجه و تجزیه و تحلیل قرار دهید و خواهید فهمید که چند درصد از کود به زمین فرورفته و چند درصد در چه ناحیه ای از گیاه جذب شده و چه روزی کود بدهیم بهتر است و به چه شکلی آبیاری کنیم مؤثرتر است بهر حال رابطه بین زمین و گیاه و کود را میشود بکمک تکنولوژی هسته ای با دقت بررسی کرد. امیدوارم که یکی از رشته هائی که مرکز جدید التاسیس برای آن اهمیت خاص قائل گردد این موضوع باشد مسئله دیگری که بفرم آمد بهبود بخشیدن

نوع دانه های نباتی است که تأثیر فوق العاده ای در ازدیاد محصول دارد، بکمک تشعشع میشود نوعی عمل که اصطلاحاً بنام تاسیون نامیده میشود انجام داد در واقع این عمل را میتوان مسخ ترجمه کرد بکمک این عمل میشود روی دانه های نباتی اثری گذاشت که دارای خواص مخصوص بشوند و در برابر مرض خاصی مقاوم باشند و در عین حال بهره ای خیلی بیشتر از معمول داشته باشند. سازمانهای بزرگی مثل FAO همکاری بسیار نزدیکی در اجرای چنین طرحهای تحقیقی کشاورزی داشته اند در بسیاری از کشورهای جهان طرحهای تحقیقاتی با مراکز اتمی برای ازدیاد محصول از این طریق در جریان است که امیدوارم این رشته هم تحولی در امر کشاورزی بوجود بیاورد. یادداشت هائی راجع بمسائل پزشکی دارم که صلاح در این دانستم که صرف نظر بکنم. مسئله دیگر کمبود آب شیرین در دنیا است مسئله ای نیست که ضرورت داشته باشد رویش تکبک کم از طرفی جمعیت جهان بسرعت افزایش پیدا میکند از طرف دیگر رفاه اجتماعی در دنیا بسرعت توسعه می یابد و در نتیجه استاندارد زندگی بسرعت بالا میرود و از طرفی توسعه صنعتی مصرف مقادیر بسیار عظیم آب را ایجاب میکند مجموعه این عوامل باعث شده است که بنحو بسیار تهدید کننده ای در دنیا کمبود آب شیرین مطرح میشود. مجال نیست که بنده با اعداد صحبت کنم ولی حتی در کشورهائی که ما فکر میکنیم غرق در آب شیرین هستند مثل کشور انگلستان هم این مسئله، مسئله تهدید کننده ای است بنابراین بشر چاره ای ندارد جز اینکه در آینده نزدیک راه حلی برای این مسئله در نظر بگیرد تنها فکری که سالهای سال در فکر بشر بوده استفاده از آب اقیانوسهاست که این آب را تبدیل کنند به آب شیرین متأسفانه قیمت انرژی الکتریکی با انرژی حرارتی لازم برای تبدیل آب اقیانوس به آب شیرین گران است که صرف نمیکند و نظر اقتصادی مقرون بصرفه نیست که از انرژی الکتریکی معمولی استفاده شود ولی با تحول سریع و افزایش فراوان قدرت راکتورهای هسته ای وضع بجائی رسیده است که از حدود ۱۰۰۰ مگاوات بیلا یعنی در حدود قدرت راکتور هائی که در قرارداد پیش بینی شده است قیمت الکتریسته حاصل از این راکتورها بقدری تنزل میکند که صرف میکند آب

دریاها را بگیریم و شیرین کنیم و از این طریق کمبود آب شیرین که بشر را دارد تهدید میکند جبران بشود. پس روزنه امید بسیار روشن در موضوع استفاده از انرژی هسته ای برای تبدیل آب شور دریاها به آب شیرین جلوی بشر گشوده شده است وقتی کار به اینجا رسید یک فکر بسیار بکر دیگر از حدود ۶۵ سال پیش در دنیا پیدا شده است که این فکر بحدی اهمیت پیدا کرده و بحدی آینده عظیمی خواهد داشت که بنده از دوستان اجازه می خواهم ذکر کنم هم از این فکر جدید در این مجلس بنمایم و آن فکر این است میدانیم که یک سوم از کره زمین خشک و غیر قابل سکونت است مقصودم یک سوم خاک کره زمین است خوشبختانه این جاهای خشک و غیر قابل سکونت در کنار اقیانوسها واقع شده است و قتیکه آب شیرین حاصل از راکتورهای هسته ای با قدرت عظیم قیمتش ارزان شد این امکان فراهم میشود که برای کشاورزی از آب شیرین تهیه شده بوسیله این راکتورها استفاده کنیم. لایر اتوار ملی اولک ریچ در آمریکا ابتکاری را بخرج داده و پیشنهادی کرده اند بیائیم در نقاط دور افتاده خشک و لم یزرع در کنار اقیانوسها یک شهرک مدرن باین طریق ایجاد کنیم که یک یادو راکتور اتمی در کنار اقیانوس نصب کنیم از یک طرف سوخت هسته ای و آب اقیانوس را باین راکتور بدهیم و از طرف دیگر راکتور آب شیرین بیرون بیاوریم بکمک این آب شیرین میتوانیم دو کار مهم انجام بدهیم که یکی کشاورزی بسیار مدرن رهبری شده ایجاد کنیم و یکی هم یک رشته صنعتی را از موادی که در آن منطقه سهل الوصول باشند توسعه بدهیم یعنی یک مجموعه کشت و صنعت هسته ای که شهرکی خواهد شد بوجود بیاوریم. در این شهرک غذا بجد و فور و رفاه بحد اعلی خواهد بود صادرات مواد صنعتی و کشاورزی خواهد داشت فکر تشکیل این باصطلاح اگر وانیدستریال کمپلکس یعنی مجتمع های کشت و صنعت که بسیار جدید است با مجتمع های کشت و صنعت معمولی که خوشبختانه در کشور ما وجود دارد اشتباه نشود این کار در هیچ جای دنیا هنوز شروع نشده ولی عملی بودن آن بحد کمال مطالعه شده و در پنج شش نقطه جهان مطالعات مقدماتی کرده اند و تشخیص داده اند که برای این کار مناسب هستند یکی هندوستان است، یکی

صحرای سینا است یکی در اسرائیل و یکی هم در پرو هست یکی هم در مکزیکو و امیدوارم ایران که برنامه هائی باین عظمت را با این پروژه های عظیم و بودجه های زیاد شروع کرده است از این فکر غافل نماند و شاید روزی ایران در این کار پیشقدم بشود و انعکاس بین المللی انجام این پروژه برای ایران افتخار آمیز خواهد بود (اگر انشاء الله توفیقی در این زمینه حاصل شود). گاهی این مسئله مطرح میشود و اکثراً بنده در مجامع شنیده ام که کشوری مثل ایران با این عظمت منابع سوخت فسیلی و ذغال سنگ و گاز آیس بازم ضرورت دارد که بی طرح های باین عظمت برود؟ بنده جواب دادم که صدر صد ضرورت دارد البته مجال نیست که در اینجا توضیح بدهم ولی این را عرض میکنم که برای توسعه صنایع نفت هم مجبور هستیم تکنولوژی هسته ای را در حد کمال در کشور پیاده کنیم برای اینکه صنایع فعلی نفت در کشورهای پیشرفته با صنایع نفت در گذشته تفاوت فوق العاده پیدا کرده است، بعنوان مثال یکی از اقداماتی را ذکر میکنم که سه چهار سال قبل در آمریکا بمنظور استفاده از انفجارهای هسته ای در چاههای نفت صورت گرفت این مثال نشان میدهد که با ایجاد انفجار در عمق های بسیار پائین بهره چاههای نفت را میشود خیلی بالا برد، چاههای نفتی را در آمریکا و در روسیه انتخاب کردند و در عمق چاهها بعنوان آزمایش انفجارهای هسته ای نسبتاً بزرگی بوجود آوردند در یک مورد ۱۵ و در مورد دیگر حدود ۱۲ درصد ظرفیت چاهها بالا رفته است بنابراین استفاده مواد هسته ای حتی برای توسعه صنایع نفت برای ما ضرورت کامل دارد، این مثال را عرض کردم ولی بطور کلی از مرحله اکتشاف و استخراج و پالایش و انتقال در لوله ها و حمل و بردن در بازارهای فروش در تمام این مراحل انرژی هسته ای می تواند کمک کند به توسعه صنایع نفتی، بنده از بسیاری از مسائل صرف نظر میکنم، جناب آقای رئیس بنده از قسمت اعظم مطالبی که می خواستم عرض کنم صرف نظر می کنم ولی در خاتمه عرایضم این نکته را لازم میدانم عرض نمایم که ما در روزنامه چند سطر می خوانیم که قراردادی منعقد شده

است که يك مرکز اتمی تشکیل میشود و چند راکتور بایران تحویل میدهند. مفهوم واقعی این چند سطر که بسادگی در روزنامه ذکر شده خیلی بالاتر از آن برداشتی است که از این مسئله بعمل آمده است. در واقع امضای این قرارداد با تأمین انرژی مورد نیاز توأم است، با ایجاد تحول در علم و تکنولوژی کشور توأم است، با استفاده از انرژی هسته‌ای در صنایع و کشاورزی و پزشکی توأم است. استقلال کشور ما را از لحاظ سوخت هسته‌ای تأمین میکند، امکان تشکیل مجتمعات کشت و صنعت را فراهم می‌سازد و بالاخره استفاده از تکنولوژی هسته‌ای در صنایع نفت کشور را امکان پذیر می‌سازد.

همه این تحولات را در يك جمله خلاصه می‌کنم که هدف اصلی استفاده از انرژی هسته‌ای تأمین رفاه مردم است و اینجاست که عظمت روشن بینی و موقع شناسی و آینده نگری شاهنشاه در حد کمال جلوه گر می‌شود امیدواریم در سالهای آینده شاهد مراحل اجرائی این موافقتنامه باشیم و مسئولین اجرائی آن این توفیق را داشته باشند که برای مردم ایران انرژی بیشتر، غذای فراوان تر، بهداشت پیشرفته تر و مهمتر از همه رفاه و آرامش خاطر کاملتری فراهم کنند (احسن-احسن).

۳- تقدیم لایحه آئین نامه معاملات شهرداری پایتخت، بوسیله خانم صوفی معاون وزارت کشور

رئیس- وارد دستور می‌شویم خانم صوفی بفرمائید.
خانم صوفی- با اجازه مقام ریاست و ساحت مقدس مجلس شورای ملی، چون آئین نامه معاملات شهرداری پایتخت در سال ۱۳۴۴ تصویب شد و با حجم زیادتر که در اجرای طرح جامع و سایر وظایفی که بمعهد شهرداری تهران محول است آئین نامه کافی بنظر نمیرسد بدین وسیله اصلاح آئین نامه معاملات شهرداری پایتخت را فراهم کرده و تقدیم ساحت مقدس مجلس شورای ملی می‌کنم و استدعای تصویب آنرا در کمیسیونهای مربوط دارم.

رئیس- لایحه به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۴- تقدیم اساسنامه سازمان تأمین خدمات درمانی عائله درجه يك افسران و همافران و کارمندان ارتش شاهنشاهی و ژاندارمری کشور و شهربانی کشور، بوسیله تیمسار سپهبد کاتوزیان معاون وزارت جنگ

رئیس- تیمسار سپهبد کاتوزیان بفرمائید.
تیمسار سپهبد کاتوزیان- با اجازه مقام ریاست و نمایندگان محترم اساسنامه سازمان تأمین خدمات درمانی عائله درجه يك افسران و همافران و کارمندان ارتش شاهنشاهی و ژاندارمری و شهربانی کشور برای تصویب کمیسیونهای مربوط تقدیم میکنم.
رئیس- لایحه بکمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۵- طرح و تصویب گزارش يك شوری کمیسیون بودجه راجع به تعمیم تبصره ۱۹ قانون متمم بودجه سال ۱۳۵۱ کل کشور به افزایندگان ارتش شاهنشاهی و ارسال بمجلس سنا
رئیس- گزارش يك شوری کمیسیون بودجه راجع به تعمیم تبصره ۱۹ قانون متمم بودجه سال ۱۳۵۱ کل کشور به افزایندگان ارتش شاهنشاهی مطرح است قرائت می‌شود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون بودجه بمجلس شورای ملی
کمیسیون بودجه در جلسه ۱۳۵۳/۴/۸ با حضور تیمسار سپهبد کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه شماره ۷۴۲۶ مورخ ۱۳۵۳/۴/۴ راجع به تعمیم تبصره ۱۹ قانون متمم بودجه سال ۱۳۵۱ کل کشور با افزایندگان ارتش شاهنشاهی را که در جلسه روز سه شنبه ۱۳۵۳/۴/۴ تقدیم گردیده است مورد رسیدگی قرار داد و عیناً تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون تعمیم تبصره ۱۹ قانون متمم بودجه سال ۱۳۵۱ کل کشور به افزایندگان ارتش شاهنشاهی

ماده واحده- مفاد تبصره ۱۹ قانون متمم بودجه سال ۱۳۵۱ کل کشور مصوب نوزدهم دیماه یک هزار و سیصد و پنجاه و يك با افزایندگان ارتش شاهنشاهی تعمیم

داده میشود. این قانون از تاریخ یکم مهرماه ۱۳۵۲ لازم الاجرا میباشد.

مخبر کمیسیون بودجه- صدی کیوان

گزارش از کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی
کمیسیون نظام با حضور تیمسار سپهبد کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه تعمیم تبصره ۱۹ قانون متمم بودجه سال ۱۳۵۱ کل کشور با افزایندگان ارتش شاهنشاهی را مورد رسیدگی قرار داد و عیناً تصویب کرد.
اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون بودجه بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون نظام- روح الله جعفری

رئیس- کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟
(اظهاری نشد) ورود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقتخواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. در ماده واحده نظری نیست؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده واحده کلیات آخر لایحه رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتخواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای اظهار ملاحظات بمجلس سنا فرستاده میشود.

۶- تقدیم لایحه قانون آئین دادرسی کیفری ولایحه حمایت از کودکان بی سرپرست، بوسیله آقای صادق احمدی (وزیر دادگستری)

رئیس- آقای صادق احمدی بفرمائید.

صادق احمدی (وزیر دادگستری)- با اجازه مقام

معظم ریاست مجلس شورای ملی لایحه قانون آئین دادرسی کیفری را که در ۲۷ ماده و ۵۹ تبصره تهیه شده است برای بررسی و تصویب تقدیم می‌کنم و استدعای تصویب آنرا دارم. نمایندگان محترم استحضار دارند که این لایحه با دقت کافی و بررسی کامل تهیه شده و تقدیم می‌شود. قانون آئین دادرسی کیفری از شصت و چند سال قبل تا بحال بصورت آزمایش انجام میشده است. امروز بنده توفیق پیدا کرده‌ام با کمک يك عده از افراد مطلع و حقوق دانان که می‌شود گفت طی شاید بیش از دو سال این لایحه را بررسی کردند که بعد از شصت و چند سال بتوانیم قانون قبلی را از صورت آزمایش خارج کنیم و امروز برای تصویب نهائی تقدیم قوه مقننه می‌کنیم. یکی از دوستان

حقوق دان بنده دیروز با دادرسی بمن داد که این لایحه آئین دادرسی کیفری را چطور با چنین سرعت و بدون آنکه کسی متوجه شود آماده کرده‌اید و می‌برید به پارلمان؟ بنده واقعاً تعجب کردم، چون در سال گذشته که لایحه تسریع آئین دادرسی را تقدیم کردم عرض کردم بزودی لایحه آئین دادرسی کیفری را تقدیم خواهم کرد و متأسماً از اینکه ۸-۷ شاید ده ماه تأخیر شده است، علتش هم معلوم است، يك قانون باین مهمی هر چقدر رویش بررسی شود وقت شود باز هم جادارد. ما اینهمه دقت می‌کنیم و بنده خودم را بمناسبت اینکه نتوانستم مطابق قولم ظرف مدت کوتاهتری این لایحه را تقدیم کنم سرزنش می‌کنم، (احسن) اما بعضی از دوستان ما را متهم می‌کنند که چرا با سرعت و تسجیده لوایحی راتهییه میکنند. باید عرض کنم که جناب آقای سعید وزیری وقتی لایحه‌ای را برای بعضی‌ها می‌فرستیم که نظرشان را بدهند متأسفانه حوصله مطالعه آنرا ندارند یعنی بعضی وقتها اینطور می‌شود، بهرحال لایحه، لایحه مهمی است، ما سعی کردیم در این لایحه صرف نظر از رفع ابهامات و نقائصی که در قانون بوده است و تنظیم و تقسیم بندی عینی و صحیح که متأسفانه در حال حاضر در این آئین دادرسی کیفری فعلی وجود ندارد، چون همانطور که عرض کردم در شصت و چند سال قبل يك شور آن لایحه تصویب شد و بعد به هیأت دولت اجازه دادند که از آن استفاده بشود و از آن بعد مواد مختلفی بصورت اصلاحیه بمجلس آمده است و تصویب شده است و در قوانین مختلف و قوانین دیگری نیز مقرراتی برای آئین دادرسی کیفری وضع شده که ما همه اینها را يك کاسه کردیم و در لایحه‌ای که تقدیم میشود تقسیم بندی عینی و صحیح شده است و نقائص و ابهامات قانون که یکی از مشکلات مهم ما بود که موجب تفسیرهای مختلف میشود و قضات نظرات مختلف میدهند و مشکلاتی برای مردم ایجاد می‌کند، سعی شده است که تمام اینها بر طرف شود (احسن). البته من مدعی نیستم و مقدر نیستم که این قانون باین مفصلی را که از ۲۷ ماده و ۵۹ تبصره تشکیل شده است شرح بدهم چون مسلماً این لایحه به کمیسیونهای مجلس شورای ملی میرود و در

آنجا مورد رسیدگی کامل قرار میگیرد و هیچ عجله‌ای هم برای تصویب و فوریتش نداریم. برای اینکه لایحه‌ای که بعد از ۶۰ سال توفیق پیدا شده است تهیه شود و بصورت یکجا تقدیم بشود تقاضای ما جز این نیست که در کمیسیونهای مربوط مورد رسیدگی دقیق قرار بگیرد تا از نظرات حقوق دانهای علاقمند مجلس بتوانیم حداکثر استفاده را بکنیم و یک قانون جامع و کامل تهیه شود که دستور العمل کار قضات باشد. مسلماً آئین دادرسی حساس است بخصوص در امر جزائی اگر آئین دادرسی بر مبنای یک ضوابط علمی تنظیم نشده باشد مشکلات عدیده‌ای چه برای مردم و چه برای وکلای دادگستری و کارشناسان دادگستری و ضابطین و مجریان دادگستری ایجاد خواهد کرد. باید دید که هدف قانون، اجرای عدالت بمعنای واقعی است و حذف تشریفات زائد و دست و پاگیر و برقراری تشریفات مورد لزوم بمنظور احقاق حق و تشخیص حق از باطل و در عین حال پیشگیری از جرم که مسئله فوق العاده مهمی است و آزادی مشروط زندانیان و مراقت از محکومینی که مدت زندانشان را میگذرانند موارد معدودی است که شاید بیش از ۴۲ مورد از موارد مهم اصلاحی این قانون است و موارد اصلاحی ممکن است خیلی بیشتر از آنچه که عرض کردم باشد چون گاهی یک ماده شامل مطالبی است که چندین مورد را ممکن است یکجا اصلاح کرده باشند بنده مفتخرم از اینکه این لایحه را بعد از این مدت توفیق پیدا کردم با کمک صاحب نظران بصورت آبرومندی تهیه و تقدیم کنم و قانونی است که میشود گفت متناسب است با خواست جامعه انقلابی امروز ایران در عین حال مانعیتوانیم ادعا کنیم که خالی از نقص است و نقائصی اگر داشته باشد در کمیسیونهای مجلس شورای ملی و مجلس سنا با اظهار نظر صاحب نظران مرتفع خواهد شد و پس از اینکه بصورت قانون درآمد مورد اجراء قرار میگیرد.

بهر حال بنده این لایحه را تقدیم مجلس شورای ملی میکنم و استدعا میکنم بنحوی که مقتضی باشد مقرر فرمایند در روزنامه و یا بطریق دیگری که مقام محترم ریاست مقتضی میدانند منعکس بشود تا همانطوریکه قانون اساسی پیش بینی کرده است اگر صاحب نظران پیشنهادهایی

داشته باشند، نظراتی داشته باشند، آنها را به کمیسیون تخصصی مجلس شورای ملی اعلام کنند تا ما بتوانیم قانونی که تصویب میشود ما اجراء میکنیم واقعا جامع نظرات تمام صاحب نظران باشد (احسن). لایحه دیگری است مربوط به حمایت از کودکان بی سرپرست. باید عرض کنم که جای این قانون در قوانین مملکت ما خالی بوده است. همیشه مردم علاقمند بودند که از اطفال بی سرپرست نگهداری کنند ولی مشکلات عدیده در این کار ایجاد شده است. این لایحه تهیه شده امیدوار هستم با توجه به اینکه ما سعی کردیم در این لایحه با اصول و معتقدات مذهب که مورد احترام همه است توجه کنیم مثل همه لوایح دیگر در عین حال با توجه به خواست جامعه رعایت حقوق صغار هم بشود (احسن) باین ترتیب این لایحه تهیه شده و برای تصویب تقدیم میکنم امیدوارم مثل همیشه با ابراز نظرات اصیل خود ما را کمک و یاری کنید تا این دو لایحه که هر دو در جهت خود مفید و مؤثر و بسی سابقه است تصویب بشود و بصورت ابرار مناسبی در دست مراجع قضائی قرار بگیرد (احسن).

رئیس - لوایح بکمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۷- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری راجع به احتساب دوره خدمت سپاهگیری در استان سیستان و بلوچستان جزء سوابق خدمت دولتی و ارسال بمجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم احتساب دوره خدمت سپاهگیری در استان سیستان و بلوچستان جزء سوابق خدمت دولتی مطرح است قرائت می شود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه شنبه ۸ تیر ماه ۱۳۵۳ با حضور نمایندگان دولت لایحه شماره ۶۲۱۸ مورخ ۲۲/۳/۱۳۵۳ مربوط با احتساب دوره خدمت سپاهگیری در استان سیستان و بلوچستان جزء سوابق خدمت دولتی را که گزارش شور اول آن شماره ۱۲۴۰ چاپ گردیده است با توجه به پیشنهادهای

رسیده برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و با اصلاحاتی تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بشرح زیر بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون احتساب دوره خدمت سپاهگیری در استان سیستان و بلوچستان جزء سوابق خدمت دولتی

ماده واحده - سپاهیان انقلاب که برابر ضوابط مقرر معدل آنان در پایان آموزش ممتاز تشخیص داده شود و تمام یا قسمتی از دوره خدمت سپاهگیری خود را بطور رضایت بخش در استان سیستان و بلوچستان و یا نقاط دیگری که پیشنهاد سازمان امور اداری و استخدامی کشور و تصویب هیئت وزیران تعیین خواهد شد خدمت کرده یا بنمایند، در صورتیکه مستخدم دولت باشند یا با استخدام وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکتهای دولتی در آیند هر یکسال خدمت سپاهگیری آنان در استان مذکور معادل دو سال خدمت دولتی از لحاظ سوابق استخدامی منظور و محاسبه میشود.

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری -

رضا پیرزاده

رئیس - ماده واحده مطرح است. آقای آموزگار بفرمائید.

محمدعلی آموزگار - در شور اول این لایحه بنده عرایض مختصری باستحضار نمایندگان محترم رساندم و این شور دوم لایحه است شاید نمیشود پیشنهاد جدید داد البته آن جا پیشنهادی داده بودم که در کمیسیون استخدام بجای آن، پیشنهاد یکی دیگر از همکاران تصویب گردید. شاید همان نتیجه را که من میخواستم حاصل بشود شده نظرم این بود استان ساحلی هم که شبیه استان سیستان و بلوچستان است در متن قانون بیاید و ذکر بشود چون حقیقت این است که مادر آن استان و نوار مرزی مشکل زیادی از لحاظ معلم و پزشک و نظایر آن داریم و راه حل این بود که امتیازی به سپاهیان انقلاب داده بشود که از وجود آنها در آن مناطق بیشتر استفاده کنیم همانطوری که قبلا عرض کرده بودم در بشاگرد بیش از سی و چند هزار جمعیت وجود دارد. پارساگروهی از افراد داوطلب لژیون بانجا رفتیم، ۱۷ مدرسه داشت از

این ۱۷ مدرسه فقط پنج مدرسه معلم داشت و آن معلم‌ها هم سپاهی بودند که چند ماهی تدریس میکردند بقیه اش بعلت نبودن معلم و نرفتن سپاهی تعطیل بود. این بود که بنده پیشنهاد کرده بودم استان ساحلی که بشاگرد جزء آن هست اضافه بشود حالا که باینصورت اصلاح شده است (نقاطی که دولت صلاح میداند در آینده تصویب می کند) قطعاً دولت که برای سیستان و بلوچستان لایحه آورده برای استان ساحلی هم با این اجازه که تصویب خواهید کرد این امتیاز را به سپاهیان در نقاط مشابه خواهد داد و از وجود سپاهیان انقلاب در خدمت به مناطق سخت و دور افتاده که نیت رهبر انقلاب بوده استفاده بهتر و بیشتری خواهد شد.

ولی يك مشکل دیگر هست که باید بعرض برسانم. در لایحه نوشته شده، سپاهیان ممتاز، در آخر دوره آموزش اولیه که تعدادشان زیاد نیست و اگر بخواهیم از وجود سپاهیان در این مناطق بیشتر استفاده کنیم چنانچه موافق باشید جمله (سپاهیان ممتاز) را پیشنهاد حذف بدهیم و از لایحه حذف کنیم و بگوئیم بطور کلی سپاهیان انقلاب که بمناطق سخت میروند و خدمت می کنند از این ماده استفاده کنند و یکسال خدمتشان در موقع استخدام دو سال احتساب بشود باین جهت پیشنهادی در این زمینه برای حذف قسمت اول تقدیم میکنم اگر مورد تأیید و تصویب قرار بگیرد مشکل ما حل میشود.

رئیس - نظر دیگری در ماده واحده نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

مقام محترم ریاست معظم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میشود. جمله (برابر ضوابط مقرر معدل آنان در پایان آموزش ممتاز تشخیص داده شود و) حذف شود. محمدعلی آموزگار

رئیس - نسبت به این پیشنهاد نظری نیست؟ تیمسار سبهد کاتوزیان بفرمائید.

تیمسار سبهد کاتوزیان (معاون وزارت جنگ) - با اجازه مقام محترم ریاست و نمایندگان محترم باستحضار میرسانم که طرز تقسیم سپاهیان را استحضار دارید از هر صد نفر ۵ نفر ممتازند که اجازه انتخاب محل با خودشان

است و بقیه افراد اجباراً باید بروند بان نقاط و خدمت کنند منظور این لایحه اشخاصی است که بان نقاط بروند اگر داوطلب خدمت بودند از این مزایا استفاده خواهند کرد.

رئیس - آقای رامبد بفرمائید.

رامبد - آقای آموزگار پیشنهادی تقدیم کردند که بظاهر پیشنهاد ساده‌ای است ولی همانطوریکه آقای دکتر آزاد برای همه ما اهمیت یک کلمه فقط استفاده از راکتور را روشن کردند این پیشنهاد هم جادار در تمام لوايح دولت بررسی بشود آیا ما می‌خواهیم در بلوچستان مکران، سیستان نقاط ساحلی که بر اثر غفلت‌های گذشته کمبودهایی دارند در ردیف سایر نقاط و پیشرفتهای فعلی کشور در آنجا هم توفیق حاصل بکنیم یا نه؟ اگر می‌خواهیم باید قیمت آن را هم بدهیم. تردیدی نیست که فرمایش تیمسار سبهد از نظر مقررات ارتش مورد قبول و احترام همه ماست ولی جنابعالی خدمت کرده و سابقه و تجربه دارید و میدانید در گرمای ۴۵ درجه حرارت نمیشود مثل ۱۶ درجه حرارت مطبوع زیر درخت سبز و گل و بلبل خدمت کرد. باید تشویقی باشد پول داده بشود همه جور امیدواری داده بشود تا آن فرد داوطلب از جان خودش مایه بگذارد تصویب نفرمائید مازوری نداریم، ولی يك چیز است که زور ماست آن عشق و علاقه همه نمایندگان و تشخیص خود شما است که یادآوری میکنم آن پنج درصد، تیمسار مثل شما و من هنوز مویش سفید نشده که تمام مسائل را تحت الشعاع عقل و احساسات قرار بدهد هزار يك عوامل دیگری بشری هست که من و شما هم اگر بودیم طبعاً وقتی سپاهی ممتاز بودیم معلوم نبود این نقاط را انتخاب بکنیم این من و شما هستیم که از این قبیل تشویق‌ها استفاده میکنیم و او را روانه آنجائی بکنیم که همه مان آرزو مند هستیم پیشرفت بکنند اگر تصویب بفرمائید بر نامه‌های دولت برای پیشرفت آن سامان تحقق پیدا می‌کند تصویب نفرمائید چاره‌ای نداریم.

قراچورلو - آقای رامبد بنویسند که فرمودند این ۵٪ مازاد بر سهمیه است.

رئیس - نظر دیگری نسبت باین پیشنهاد نیست؟ (اظهاری نشد) باین پیشنهاد رأی میگیریم خانم‌ها و آقایانی

که موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد. در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ آقای آموزگار بفرمائید.

محمدعلی آموزگار - مطالبی که لازم بود در شور

اول وهم در این جلسه بعرض رساندم. البته تقاضای بنده از دستگاههای مملکتی این است که کوشش کنند که به نقاط دور معلم بفرستند و حتی الامکان سپاهی کافی برای رفع احتیاجات محل از لحاظ کارآموزش و پرورش و کار بهداشت به استان ساحلی، استان بوشهر، سیستان و بلوچستان بفرستند و تذکری که در کلیات آخر داشتم و خیال میکنم يك اشتباه چنایی است. روزی که این لایحه در کمیسیون برای شور دوم مطرح بود پیشنهاد آقای مهندس صائبی تصویب شد قبول شد که این جمله اضافه شود «در استان سیستان و بلوچستان یا نقاط مشابه دیگری، منظور این بود که دولت بفکر نقاط سخت و دور دست که معلم و طبیب نمیرود باشد و امتیاز به سپاهیان انقلاب بدهد تا از وجود آنان در آن مناطق بهتر و بیشتر استفاده شود. یقین دولت در موقع انتخاب مناطق متوجه موضوع خواهد بود و تمنا دارم در درجه اول استان ساحلی مورد نظر قرار گیرد و بهر حال هر وقت خواست چنین امتیازی به سپاهیان بدهد حتماً باید آن مناطق از نقاط دور دست و سخت و محتاجی باشد که از وجود سپاهیان بهر مند گردند. تصور می‌رود در موقع چاپ گزارش جمله نقاط مشابه از قلم افتاده است که تقاضای تصحیح آن را دارم.

رئیس - نظر دیگری در کلیات آخر لایحه نیست؟

(اظهاری نشد) بماده واحده و کلیات آخر لایحه رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب مجلس سنا فرستاده میشود.

۸- طرح و تصویب گزارش يك فوریتی کمیسیون برنامه راجع بتأمین اعتبارات عمرانی برای آبادانی شهرها و روستاهای کشور و ارسال بمجلس سنا

رئیس - گزارش يك فوریتی تأمین اعتبارات عمرانی برای آبادانی شهرها و روستاهای کشور مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون برنامه بمجلس شورای ملی

کمیسیون برنامه در جلسه روز شنبه ۱۳۵۳/۴/۸ با حضور نمایندگان دولت لایحه شماره ۷۴۱۰ مورخ ۱۳۵۳/۴/۴ دولت راجع بتأمین اعتبارات عمرانی برای آبادانی شهرها و روستاهای کشور را که در جلسه روز سه شنبه ۱۳۵۳/۴/۴ تقدیم و فوریت آن در همان جلسه بتصویب رسیده و بشماره ۱۲۵۰ چاپ گردیده است مورد رسیدگی قرارداد و با اصلاحاتی بشرح زیر تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون تأمین اعتبارات عمرانی برای آبادانی شهرها و روستاهای کشور

ماده واحده - بدولت اجازه داده میشود علاوه بر اعتبارات سرمایه گذاری ثابت مصوب سال ۱۳۵۳ در قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور مبلغ دوازده میلیارد ریال از محل درآمد عمومی برای آبادانی شهرها و روستاهای کشور در سالهای ۱۳۵۳ و ۱۳۵۴ بمصرف برساند و در بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۳ و بودجه سال ۱۳۵۴ کل کشور منظور نماید.

تبصره ۱ - توزیع اعتبارات مزبور بین استانها و فرمانداریهای کل کشور بر اساس ضوابط و سیاستهای مشخص در برنامه عمرانی پنجم توسط سازمان برنامه و بودجه صورت خواهد گرفت و سازمان برنامه و بودجه ظرف مدت ۱۵ روز از تاریخ تصویب این قانون میزان اعتبارات تفکیک شده را بکلیه انجمنهای استان ابلاغ خواهد کرد.

تبصره ۲ - توزیع اعتبارات بین شهرستانهای هر استان و فرمانداری کل بر اساس جمعیت و احتیاجات ضروری محل به پیشنهاد دفتر برنامه و بودجه استان و تصویب انجمن استان صورت خواهد گرفت مشروط به اینکه حداکثر بیش از پنج درصد کل اعتبار برای شهرهای مراکز استان و ده درصد برای شهرهای مراکز فرمانداریهای کل بمصرف نرسد.

تبصره ۳ - انجمن شهرستان اعتبار تخصیصی از طرف انجمن استان را بنا جلب نظر نماینده یا نمایندگان آن شهرستان در مجلس شورای ملی و با رعایت ضابطه زیر بین شهرها و روستاهای شهرستان تقسیم مینماید.

حداقل ۵۵ درصد از اعتبار برای برنامه‌های روستا و بقیه برای برنامه‌های شهری بین شهرهای حوزه شهرستان تقسیم میگردد. تعیین برنامه و محل اجرای طرحها در شهرها و همچنین روستاها با انجمن شهرستان میباشد.

تبصره ۴ - طرحها باید بر اساس اولویت و ضرورت تنظیم و منطبق بایک یا چند فصل از فصول مندرج در قسمت هشتم قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور باشد. انجمن شهرستان میتواند در تنظیم طرحها از همکاری دفتر برنامه و بودجه مرکز استان استفاده نماید.

تبصره ۵ - تهیه و اجرای طرحهای مربوط بشهرها با توجه به نقشه‌های جامع و هادی مصوب شهر در صورت وجود این نقشه‌ها و در هر صورت در داخل محدوده خدماتی پنج ساله مصوب بانصوب و نظارت انجمن شهر صورت خواهد گرفت.

تبصره ۶ - وجوه تخصیص داده شده برای اجرای این قانون در اختیار استانداران و فرمانداران کل گذارده میشود. صورت برنامه‌ها و طرحهای مصوب انجمنهای شهرستان برای اجرا به استانداران یا فرمانداران کل ابلاغ میشود. استاندار یا فرماندار کل مکلف است حداکثر ظرف ده روز موافقت نامه اجرای طرحها را که رئیس انجمن استان و مسئول دفتر برنامه و بودجه امضاء نموده اند طبق آئین نامه اجرائی تبصره ۲ ماده ۱۵ قانون برنامه و بودجه کشور دستور اجرا بدستگاه اجرائی ذریع بدهد. استاندار یا فرماندار کل در صورت لزوم میتواند بانصوب انجمن استان دستگاه مجری طرح را تغییر دهد.

تبصره ۷ - بمنظور اجرای این قانون وزارتخانه‌ها و دستگاههای اجرائی مربوط مکلفند بنا به درخواست استانداران و فرمانداران کل نسبت به تجهیز سازمانهای خود در آن مناطق اقدام نمایند.

دولت مکلف است در شهرهایی که فاقد نقشه هادی میباشند در اجرای تبصره ۵ این قانون نسبت به تهیه و تصویب نقشه‌های مذکور اقدام نماید.

تبصره ۸ - نظارت بر حسن اجرای طرحهای موضوع این قانون با انجمنهای تصویب کننده طرحها و دفتر برنامه و بودجه استان و فرمانداری کل خواهد بود.

مخبر کمیسیون برنامه - دکتر طهمورث فروزین
گزارش از کمیسیون بودجه بمجلس شورای ملی

کمیسیون بودجه در جلسه روز شنبه ۱۳۵۳/۴/۸ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط بتأمین اعتبارات عمرانی برای آبادانی شهرها و روستاهای کشور را مورد رسیدگی قرارداد و با اصلاحاتی که بعداً مورد تأیید کمیسیون برنامه قرار گرفت تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون بودجه - صدوری کیوان

رئیس - کلیات لایحه مطرح است آقای ادیب سمیعی بفرمائید.

ادیب سمیعی - در شرفیابی نمایندگان انجمنهای شهر حضور بندگان اعلیحضرت، اعلیحضرت فرمودند شما باید بداند کاری که صورت گرفته یک کار ظاهر سازی نبوده است که بگویند در این مملکت انجمن هائی هست که اسم بی‌سمائی داشته باشند، بلکه قصد هدف ما بطوریکه میدانید اینست که امور عمرانی و اجتماعی مردم بخودشان واگذار شود و این مطابق با فلسفه انقلاب ماست که صحبت از اقتصاد موزکراتیک و دموکراسی اقتصادی و سیاسی مینماید. از تاریخ تأسیس انجمنها و شهرداریها که مقارن با مشروطیت ایران است در هیچ دوره‌ای از ادوار گذشته مثل دوران درخشان امروزی تا این اندازه توجه بمسائل شهری و پیشرفت و برنامه های عمرانی و توجه به شهرداریها و تأمین زندگی کارکنان شهرداریهاو بالابردن سطح دانش و بینش انجمنها، مبدول نشده است (صحیح است) تأمین این اعتبار اگر برای مشارکت دادن مردم و عدم تمرکز باشد باید عرض کنم که در این سالهای اخیر دولت حزبی ما اقدامات بسیار مهمی برای بهبود وضع شهرداریها انجام داده است. در سال ۴۲ که عوارض

دروازه‌ای ملغی گردید، استحضار دارید که میزان عواید جایگزین عوارض دروازه‌ای ۹۷ میلیون تومان بود ولی امروز این مبلغ به ۲۶۹ میلیون تومان رسیده است.

همینطور عوارض قند و شکر که مبلغ ناچیزی بود امروز به مبلغ ۱۵۰ میلیون تومان رسیده است.

در سال گذشته خانها و آقایان تصویب فرمودند که ۲۱/۳ درصد سهام ادارات که از درآمد مستمر شهرداریها پرداخت میشود، موضوع ماده ۶۸ قانون شهرداری، دولت در بودجه خود منظور کرد و کمک بزرگی به شهرداریها شد. در قانون برنامه پنجم باز ملاحظه فرمودید که اعتبارات عمرانی شهری که در برنامه چهارم ۹ میلیارد ریال بود در برنامه پنجم به ۳۳ میلیارد ریال افزایش پیدا کرد و همچنین در برنامه عمران روستائی که در برنامه چهارم ۱۱ میلیارد ریال بود، ۳۷ میلیارد ریال اضافه شد.

خوشوقتم که با اطلاع همکاران محترم برسانم در ۱۵ روز گذشته اطلاع حاصل شد که ۷۲ میلیون تومان برای شهرداریها حواله گردید و این مبلغ غیر از عوارض دروازه‌ای است که از طرف وزارت کشور حواله میشود.

باز هم هفته گذشته ۹۲ میلیون تومان مجدداً به نسبت جمعیت استانها در اختیار استانداران گذاشته شد که صرفاً بمصرف عمران شهری برسد. گذشته از بهبود وضع مالی شهرداریها دولت حزبی مادر جهت رفاه و تأمین زندگی کارمندان قدم‌های مؤثری برداشته است. از زمان تأسیس شهرداریها، استحضار دارید که کارکنان شهرداریها وضع نابسامانی داشته‌اند خوشبختانه آئین نامه استخدامی کارکنان شهرداریها، آئین نامه اشتغال در مشاغل کاریگری آئین نامه بازنشستگی و آئین نامه ترمیم حقوق شهرداریان همینها مسائلی است که در چند سال اخیر به تصویب رسیده است و باعث تأمین خیال و رفاه حال کارمندان شهرداریها شده است.

اختصاص مبلغ ۱۲ میلیارد ریال برای عمران روستا و شهر اگر از لحاظ مبلغ قابل توجه باشد در این برنامه آنچه که بیشتر مورد توجه است شخصیت دادن و به حساب آوردن افرادی است که در انجمنها بنام نمایندگان مردم انجام وظیفه می‌کنند. آقای نخست وزیر در کنفرانس شهرداریان در تبریز فرمودند: در تصویری که شاهنشاه از

دموکراسی ایران ترسیم فرمودند انجمنهای شهر و شهرستان موضع مهمی را اشغال کرده‌اند و چون این انجمنها پایه‌های مهم دموکراسی هستند بنابراین اعضای انجمنها را باید سخت بیاری گرفت.

در این لایحه انجمنهای شهر و شهرستان به بیاری گرفته شده‌اند و بانظر و صلاحدید و باتوافق آنها برنامه‌ها و طرحهای عمرانی بمرحله اجرا درمی‌آید. در اینجاری سخم با انجمنها است گرچه انجمنهای ما خیلی بهتر از گذشته کار میکنند و منافع اجتماع را بر منافع شخصی ترجیح میدهند و موقعیت حساس مملکت را درک کرده‌اند، اما با تصویب این لایحه بایستی بایک کارنامه درخشانتر بایک شخصیت بارزتری از بونه آزمایش درآیند و نشان دهند که قابلیت و شایستگی قبول مسئولیت اجرای این برنامه هارا داشته‌اند. باز آقای نخست وزیر در کنفرانس شهرداریان در تبریز خطاب به انجمنهای شهر گفتند: اگر میخواهید پایگاه شما در میان مردم محفوظ بماند تبعیض را در امور شهری روا ندارید تا اعتبارات و خدمات شهری عادلانه بین مردم شهرها تقسیم شود.

امیدوارم انجمنهای شهرها بکمک اطلاعات و در اثر کمک مالی دولت بتوانند پایه‌های یک زندگی مرفه و صنعتی آینده کشور را استوار سازند و پیش از گذشته رضایت خاطر رهبر اندیشمند مملکت و مردم حوزه انتخابیه خود را فراهم سازند. جناب آقای المونی من در حاشیه عرایضم توجهی به خود لایحه دارم و آن اینست که نظر مقامات مسئول و مالی مملکت را بیک نکته جلب می‌کنم. در شورای حزبی در آذربایجان شرقی نمایندگان انجمنهای شهر تبریز گلایه داشتند که مبلغ ۵۰ میلیون ریال در اختیار انجمن گذاشته بودند برای احداث خط کمر بندی و برنامه‌های دیگر ولی بخاطر کوتاه بودن فصل کار و بخاطر مشکلاتی که در جریان بود سازمان برنامه این اعتبارات را مسدود ساخت، خواستم توجه همکاران عزیز را به این مسئله جلب کنم. البته این یک نظری است و ممکن است مصداق پیدا نکند ولی معذک بحث در آن ایرادی ندارد. اگر در سال ۵۳ و ۵۴ در اثر محدودیت منابع انسانی یا منابع فنی یا سایر عوامل دیگر استفاده از اعتبارات امکان‌پذیر

نباشد راهی را انتخاب کنند که باقیمانده اعتبارات در سال ۵۵ یا ۵۶ قابل استفاده باشد. برای اینکه انجمنهای ماطرحهائی تهیه می‌کنند و بعداً اگر این منابع مسدود شود ممکن است اجرای این طرحها بعهده تعویق بیفتد. استدعای دیگر مراجع به تبصره ۳ است که حداقل ۵۵ درصد از این اعتبار برای برنامه‌های روستا و بقیه برای برنامه‌های شهری در اختیار انجمن شهر قرار بگیرد. در لایحه دولت این مبلغ ۵۰ درصد بود ولی در کمیسیون برنامه ۵۵ درصد شد یعنی ۵ درصد اضافه شد، مانعی هم ندارد اما این در شأن مجلس است که معلوم کند که هر حداقلی ممکن است حداکثری هم داشته باشد بنابراین ممکن است بجای ۵۵ درصد ۸۰ درصد از اعتبارات به مصرف روستاها برسد، من از این عبارت اینطور استنباط می‌کنم خواستم این عبارت «حداقل» حذف شود و همان ۵۵ درصد منظور باشد. بهر حال که از دولت جناب آقای هویدا نخست وزیر باید سپاسگزاری کرد که همیشه در تأمین قوه مالی شهرداریها اقدام کرده‌اند. امیدوارم انجمنهای ما با صرف این اعتبارات شایستگی خود را بنحو بهتری بانجام برسانند (احسن است).

رئیس - آقای دکتر المونی بفرمائید.

دکتر المونی - با اجازه مقام ریاست، لایحه‌ای

که امروز در ساحت مقدس مجلس شورای ملی مطرح است بعقیده فراکسیون پارلمانی ما، حزب ایران نوین، یکی از بهترین لوایحی است که از طرف دولت خدمتگزار هویدا به مجلس تقدیم شده است و این لایحه موجب خواهد شد این واحدهای دموکراتیک که در سایه آندیشه شاهنشاه ما که فرمودند کار مردم بدست مردم سپرده شود، از یک تحرك و فعالیت بیشتر برخوردار بشوند (صحیح است). شاید از صدر مشروطیت بانیان مشروطیت ماعلاقه داشتند که چنین انجمن هائی بوجود بیاید ولی متأسفانه بخاطر نبودن یک سیستم مترقی حزبی که بتواند این انجمنها را ارشاد و راهنمائی بکند، اگر انجمن هائی هم تشکیل میشد قرین موفقیت نبود ولی امروز بخاطر صمیمیت و طرز کار خوب این انجمنها دولت خوشحال است که این ۱۲ میلیارد را در اختیار مردم ایران بگذارد، چه در شهرها چه در روستاها در مصرف این پولها نظارت داشته باشد تا از این پولها برای

دولت مکلف است در شهرهایی که فاقد نقشه هادی میباشند در اجرای تبصره ۵ این قانون نسبت به تهیه و تصویب نقشه‌های مذکور اقدام نماید.

تبصره ۸ - نظارت بر حسن اجرای طرحهای موضوع این قانون با انجمنهای تصویب کننده طرحها و دفتر برنامه و بودجه استان و فرمانداری کل خواهد بود.

مخبر کمیسیون برنامه - دکتر طهمورث فروزین گزارش از کمیسیون بودجه بمجلس شورای ملی

کمیسیون بودجه در جلسه روز شنبه ۱۳۵۳/۴/۸ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط بتأمین اعتبارات عمرانی برای آبادانی شهرها و روستاهای کشور را مورد رسیدگی قرارداد و با اصلاحاتی که بعداً مورد تأیید کمیسیون برنامه قرار گرفت تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون بودجه - صدی کیوان
رئیس - کلیات لایحه مطرح است آقای ادیب سمیعی بفرمائید.

ادیب سمیعی - در شرفیابی نمایندگان انجمنهای شهر حضور بندگان اعلیحضرت، اعلیحضرت فرمودند شما باید بدانید کاری که صورت گرفته يك کار ظاهر سازی نبوده است که بگویند در این مملکت انجمن هائی هست که اسم بی مسامتی داشته باشند، بلکه قصد و هدف ما بطوریکه میدانید اینست که امور عمرانی و اجتماعی مردم بخودشان واگذار شود و این مطابق با فاسقه انقلاب ماست که صحبت از اقتصاد دموکراتیک و دموکراسی اقتصادی و سیاسی مینماید. از تاریخ تأسیس انجمن ها و شهرداریها که مقارن با مشروطیت ایران است در هیچ دوره‌ای از ادوار گذشته مثل دوران درخشان امروزی تا این اندازه توجه بمسائل شهری و پیشرفت و برنامه های عمرانی و توجه به شهرداریها و تأمین زندگی کارکنان شهرداریها بالا بردن سطح دانش و بینش انجمن ها، مبنول نشده است (صحیح است) تأمین این اعتبار اگر برای مشارکت دادن مردم و عدم تمرکز باشد باید عرض کنم که در این سالهای اخیر دولت حزبی ما اقدامات بسیار مهمی برای بهبود وضع شهرداریها انجام داده است. در سال ۴۲ که عوارض

دروازه‌ای ملغی گردید، استحضار دارید که میزان عواید جایگزین عوارض دروازه‌ای ۹۷ میلیون تومان بود ولی امروز این مبلغ به ۲۶۹ میلیون تومان رسیده است. همینطور عوارض قند و شکر که مبلغ ناچیزی بود امروز به مبلغ ۱۵۰ میلیون تومان رسیده است.

در سال گذشته خانها و آقایان تصویب فرمودند که ۲۱٪ درصد سهام ادارات که از درآمد مستمر شهرداریها پرداخت میشد، موضوع ماده ۶۸ قانون شهرداری، دولت در بودجه خود منظور کرد و کمک بزرگی به شهرداریها شد. در قانون برنامه پنجم باز ملاحظه فرمودید که اعتبارات عمرانی شهری که در برنامه چهارم ۹ میلیارد ریال بود در برنامه پنجم به ۳۳ میلیارد ریال افزایش پیدا کرد و همچنین در برنامه عمران روستائی که در برنامه چهارم ۱۱ میلیارد ریال بود، ۳۷ میلیارد ریال اضافه شد.

خوشوقتم که باطلاع همکاران محترم برسانم در ۱۵ روز گذشته اطلاع حاصل شد که ۷۲ میلیون تومان برای شهرداریها حواله گردید و این مبلغ غیر از عوارض دروازه‌ای است که از طرف وزارت کشور حواله میشود.

باز هم هفته گذشته ۹۲ میلیون تومان مجدداً به نسبت جمعیت استانها در اختیار استانداران گذاشته شد که صرفاً بمصرف عمران شهری برسد. گذشته از بهبود وضع مالی شهرداریها دولت حزبی مادر جهت رفاه و تأمین زندگی کارمندان قدم‌های مؤثری برداشته است. از زمان تأسیس شهرداریها، استحضار دارید که کارکنان شهرداریها وضع نابسامانی داشته‌اند خوشبختانه آئین نامه استخدامی کارکنان شهرداریها، آئین نامه اشتغال در مشاغل کارگری آئین نامه بازنشستگی و آئین نامه ترمیم حقوق شهرداریان همین ها مسائلی است که در چند سال اخیر به تصویب رسیده است و باعث تأمین خیال و رفاه حال کارمندان شهرداریها شده است.

اختصاص مبلغ ۱۲ میلیارد ریال برای عمران روستا و شهر اگر از لحاظ مبلغ قابل توجه باشد در این برنامه آنچه که بیشتر مورد توجه است شخصیت دادن و به حساب آوردن افرادی است که در انجمنها بنام نمایندگان مردم انجام وظیفه می کنند. آقای نخست وزیر در کنفرانس شهرداریان در تبریز فرمودند: در تصویری که شاهشاه از

دموکراسی ایران ترسیم فرمودند انجمن های شهر و شهرستان موضع مهمی را اشغال کرده‌اند و چون این انجمن ها پایه های مهم دموکراسی هستند بنابراین اعضای انجمن ها را باید سخت بیاری گرفت.

در این لایحه انجمن های شهر و شهرستان به یاری گرفته شده‌اند و بناظر و صلاح دید و باتوافق آنها برنامه ها و طرح های عمرانی بمرحله اجرا در می آید. در اینجاری سخنم با انجمنها است گرچه انجمنهای ما خیلی بهتر از گذشته کار میکنند و منافع اجتماع را بر منافع شخصی ترجیح میدهند و موقعیت حساس مملکت را درک کرده‌اند، اما با تصویب این لایحه بایستی بایک کارنامه درخشانتر بایک شخصیت بارزتری از یوته آزمایش در آیند و نشان دهند که قابلیت و شایستگی قبول مسئولیت اجرای این برنامه هارا داشته‌اند. باز آقای نخست وزیر در کنفرانس شهرداریان در تبریز خطاب به انجمن های شهر گفتند: اگر میخواهید پایگاه شما در میان مردم محفوظ بماند تبعیض را در امور شهری روا ندارید تا اعتبارات و خدمات شهری عادلانه بین مردم شهر ها تقسیم شود.

امیدوارم انجمن های شهر ما بکمک اطلاعات و در اثر کمک مالی دولت بتوانند پایه های يك زندگی مرفه و صنعتی آینده کشور را استوار سازند و بیش از گذشته رضایت خاطر رهبر اندیشمند مملکت و مردم حوزه انتخابیه خود را فراهم سازند. جناب آقای المونی من در حاشیه عرایضم توجهی به خود لایحه دارم و آن اینست که نظر مقامات مسئول و مالی مملکت را بیک نکته جلب می کنم. در شورای حزبی در آذربایجان شرقی نمایندگان انجمن های شهر تبریز گلایه داشتند که مبلغ ۵۰ میلیون ریال در اختیار انجمن گذاشته بودند برای احداث خط کمر بندی و برنامه های دیگر ولی بخاطر کوتاه بودن فصل کار و بخاطر مشکلاتی که در جریان بود سازمان برنامه این اعتبارات را مسدود ساخت، خواستم توجه همکاران عزیز را به این مسئله جلب کنم. البته این يك نظری است و ممکن است مصداق پیدا نکند ولی معذک بحث در آن ایرادی ندارد. اگر در سال ۵۳ و ۵۴ در اثر محدودیت منابع انسانی یا منابع فنی یا سایر عوامل دیگر استفاده از اعتبارات امکان پذیر

نباشد راهی را انتخاب کنند که باقیمانده اعتبارات در سال ۵۵ یا ۵۶ قابل استفاده باشد. برای اینکه انجمن های ما طرح های تهیه می کنند و بعداً اگر این منابع مسدود شود ممکن است اجرای این طرحها بعهده تعویق بیفتد. استدعای دیگرم راجع به تبصره ۳ است که حداقل ۵۵ درصد از این اعتبار برای برنامه های روستا و بقیه برای برنامه های شهری در اختیار انجمن شهر قرار بگردد. در لایحه دولت این مبلغ ۵۰ درصد بود ولی در کمیسیون برنامه ۵۵ درصد شد یعنی ۵ درصد اضافه شد، مانعی هم ندارد اما این در شأن مجلس است که معلوم کند که هر حداقلی ممکن است حداکثری هم داشته باشد بنابراین ممکن است بجای ۵۵ درصد ۸۰ درصد از اعتبارات به مصرف روستاها برسد، من از این عبارت اینطور استنباط می کنم خواستم این عبارت حداقل، حذف شود و همان ۵۵ درصد منظور باشد. بهرحال که از دولت جناب آقای هویدا نخست وزیر باید سیاستگزاری کرد که همیشه در تأمین قوه مالی شهرداریها اقدام کرده‌اند. امیدوارم انجمن های ما با صرف این اعتبارات شایستگی خود را بنحو بهتری بانجام برسانند (احسن).

رئیس - آقای دکتر المونی بفرمائید.

دکتر المونی - با اجازه مقام ریاست، لایحه‌ای

که امروز در ساحت مقدس مجلس شورای ملی مطرح است بعقیده فراکسیون پارلمانی ما، حزب ایران نوین، یکی از بهترین لوایحی است که از طرف دولت خدمتگزار هویدا به مجلس تقدیم شده است و این لایحه موجب خواهد شد این واحدهای دموکراتیک که در سایه اندیشه شاهنشاه ماکه فرمودند کار مردم بدست مردم سپرده شود، از يك تحرك و فعالیت بیشتر برخوردار بشوند (صحیح است). شاید از صدر مشروطیت بانیان مشروطیت ماعلاقه داشتند که چنین انجمن هائی بوجود بیایند ولی متأسفانه بخاطر نبودن يك سیستم مترقی حزبی که بتواند این انجمن ها را ارشاد و راهنمایی بکند، اگر انجمن هائی هم تشکیل میشد قرین موفقیت نبود ولی امروز بخاطر صمیمیت و طرز کار خوب این انجمن هادولت خوشحال است که این ۱۲ میلیارد را در اختیار مردم ایران بگذارد، چه در شهرها و چه در روستاها در مصرف این پولها نظارت داشته باشند تا از این پولها برای

آبادانی و نوسازی مملکت استفاده بیشتر و صحیح‌تری بشود، نکات روشنی در این لایحه است، علت اینکه آقای ادیب سمعی این اعتبارات به سال ۵۳ و ۵۴ اختصاص داده شده و بیش از این از لحاظ مدت توسعه داده نشده است این است که واقعاً از این اعتبارات استفاده شود در سال بعد هم دولت مکلف باشد اعتبارات جدیدی بدهد. بنظر من این اعتبارات هنوز هم برای نوسازی روستاها و شهرها کافی نیست. ما از دولت میخواهیم که برای سالهای بعد اعتبارات مشابه یا مبلغ زیادتری بمجلس پیشنهاد بکند. اگر ما می‌دانستیم واقعاً جذب این اعتبارات در سال جاری امکان پذیر است مدت را محدود می‌کردیم و پیشنهاد میدادیم که این اعتبارات در سال ۵۳ بمصرف برسد دولت مکلف باشد برای سال ۵۴ اعتبار تازه‌ای پیشنهاد کند.

این توسعه دادن استفاده از این اعتبارات برای سال ۵۳ از اینجهت است که اگر مقداری در سال ۵۳ جذب نشد، که مسلماً جذب نخواهد شد - در سال آینده بتوانند بقیه آن را بمصرف برسانند. نکته دیگری که چندین بار مورد مذاکره قرار گرفت واقعی است که اکثر نقاط مملکت ما احتیاج به این قبیل کمک‌ها دارند ولی مسأله ۵ درصد مرکز استانها و ۱۰ درصد مرکز فرمانداریهای کل این تغییری است که در کمیسیونهای مجلس داده شده است و صحیح هم هست. از اینجهت است که شاید در گذشته مقدار زیادی از اعتبارات مملکت در مرکز استانها بمصرف رسیده و الآن از منابع دیگری بمركز استانها کمک میشود. شهرهای مختلفی هست که اگر بخواهید يك يك خواهم گفت. اینطور فکر شد برای اینکه باز هم دستگاههای اجرائی در سطح استانها این اعتبارات را در مرکز استانها بمصرف نرسانند - این ۵ درصد قید شده است که حداکثر پولی که در مرکز استانها بمصرف میرسد بیش از ۵ درصد نباشد. البته ممکن است در بعضی از استانهای جدید که بوجود آمده این ۵ درصد ایجاد اشکال کند ما هم قبول داریم. ولی چون يك فکر انقلابی بود بناچار در لایحه گنجانده شد ولی تغییری که در کمیسیونهای مجلس بانظر نمایندگان محترم داده شد که به فرمانداریهای کل ده درصد داده شود بنظر من يك کار اصولی است. مطلب دیگری که کراراً مورد توجه همکاران ما بود ماده ۱۵ قانون برنامه است

که نمایندگان در برنامه های عمرانی پیشنهاد بدهند و نظرات داشته باشند که متأسفانه در گذشته خیلی زیاد مورد عنایت قرار نمی‌گرفت، برای اینکه دستگاههای برنامه ریزی مملکت برنامه‌ها را قبل از تنظیم می‌کردند ولی در این لایحه بخصوص قید شده از نظر نمایندگان محترم و طرح‌هایی که هر نماینده‌ای برای حوزه انتخابیه‌اش که برای آسایش مردم این مملکت است دارد، از این طرح‌ها استفاده بشود و چه امروز در جلسه پارلمانی و چه موقعی که در کمیسیون بودم این افتخار را دارم که باکمال افتخار و سربلندی عرض بکنم که نظر نمایندگان محترم مجلس و مجلسین در اجرای برنامه های عمرانی بتصدیق کارشناسان برنامه بیش از پیش موجب بهبود این برنامه‌ها و پیشرفت کارهای عمرانی مملکت بوده و دولت حزبی ما سعی دارد از این نیروی فعاله و سازنده نمایندگان مجلسین مثل سایر برنامه‌های استان‌ها و شهرستان‌ها که انجمنهای شهر و شهرستان در برنامه های سازندگی آن شرکت دارند استفاده بکند و ما از دولت متشکر هستیم که لایحه را با رعایت این نکته بمجلس داده است (صحیح است) و از کمیسیون برنامه سپاسگزاریم که این را بصریحاً در خود لایحه ذکر کرده‌اند. نکته دیگری در این لایحه هست و مورد بحث قرار میگیرد اشاره بقدرت انجمن های شهر و شهرستان است خیلی از زارعین و کشاورزان به عضویت این انجمن‌ها از حوزه انتخابیه خود ما انتخاب شدند اینها کراراً بما مراجعه میکردند که ما در انجمن هستیم پیشنهاد هائی دائماً میدهیم ولی چون اعتبار نیست پیشنهادهای ما معوق میماند ولی از امروز باتصویب این لایحه زارعینی که از دور ترین نقاط این مملکت در این انجمنها شرکت میکرده‌اند میتوانند نقش اصلی و سازنده خود را کاملاً اعمال کنند و نشان بدهند و ما متشکر خواهیم شد که این نمایندگان بتوانند در این آزمایش که بنظر من يك آزمایش بزرگ تاریخی در امر سپردن کار مردم بمردم است نقش ارزنده‌ای داشته باشند و بخصوص این نمایندگان میتوانند احتیاجات مردمی را که آنها را بنمایندگی انتخاب کرده‌اند انجام بدهند نکته‌ای که باز در این لایحه هست نقشه های هادی و جامع شهر است که کراراً مورد بررسی قرار گرفته است و محدود ۵ ساله در مذاکراتی

که صورت گرفت جناب رامبد هم حضور داشتند در آن چند جلسه ساعتهای متوالی بحث کردند و خیلی از نظراتشان در این لایحه منعکس است و همانطور که جناب نخست‌وزیر اشاره کردند ایشان علاقمند بودند که قبل از تقدیم لایحه به مجلس نظر نمایندگان اقلیت هم در آن لایحه منظور شود آقای رامبد هم در آن جلسات تشریف داشتند و لایحه‌ای که امروز مطرح است لایحه است که در اجرای اندیشه شاهنشاه بزرگ ما برای سپردن کار مردم بمردم و با استفاده از افکار همه نمایندگان اکثریت و اقلیت تهیه شده است بنابراین ما امیدوار هستیم که در اجرای این لایحه همه افرادی که در انجمن‌ها هستند از اقلیت و اکثریت در امر سازندگی، دولت را یاری کنند تا ما بتوانیم نتیجه‌بهتری از این لایحه بگیریم. علت اینکه بنقشه‌های و نقشه جامع و محدوده ۵ ساله اشاره شده است برای این است که از این پول استفاده صحیح بشود باز هم شهرداریها و انجمن‌ها این پول را در خارج از محدوده استفاده نکنند و دولت را مکلف کرده است که نقشه‌های و جامع برای شهرهایی که لازمست تهیه کند مطلبی را که باید بآن اشاره نموده و از دولت سپاسگزاری کنم این اجازه‌ای است که مجلس ایران به انجمنهای استان مخصوصاً رؤسای انجمنهای استان در کار طرح‌ها داده است که مثل استاندارها امضایشان قدرت اجرائی دارد و شاید بعضی از ما مورین اجرائی در استانها و شهرستانها خیلی از وجود انجمن‌ها خوشحال نبودند این بزرگترین پاسخی است که دولت حزبی ما بدستگاه اجرائی داده است و بدانند دولت پاسدار انقلاب برای نمایندگان مردم تا آن اندازه احترام قائل است که امضای رئیس انجمن استان کنار امضای استاندارهای این طرحهای عمرانی خواهد بود و ما واقعاً از دولت تقدیر و تشکر میکنیم که چنین فکری را در این لایحه مطرح کرده است (احسن است). يك نکته‌ای که شاید همه، در حوزه انتخابیه گرفتار هستیم، متأسفانه نبودن دستگاههای اجرائی است، فرق نمیکند قاطعه کاریا دستگاههای مختلف، خیلی طرح‌ها وقتی در روستاها پیاده شده یا قاطعه کارها پول‌ها را برده و فرار کرده اند یا دستگاههای اجرائی کار را متوقف کرده‌اند متأسفانه آنطور که لازم بود از این پولها استفاده نشده است باتوجه باین نکات دولت در

این لایحه اجازه داده بعد از تصویب، استاندارها میتوانند مجربان طرح را عوض کنند اگر در دهی لوله کشی آب مطرح بود و يك دستگاه اجرائی نتوانست طرح را پیاده کند و يك قاطعه کار دزد بود اجرای این طرح را واقعاً بدستگاه دیگری بدهند که بتوانند آن طرح را پیاده کنند. این نظارتی که بانجمنهای شهرستان داده میشود بسیار مهم است و ما معتقدیم بانظرات انجمنهای شهرستان از این پول حداکثر استفاده خواهد شد و ما نمایندگان مجلس واقعاً وظیفه‌دار هستیم در ارشاد این انجمنها همکاری بکنیم تا انشاءالله دولت بتواند از این اعتبارات حداکثر بهره‌و استفاده را در راه نوسازی ببرد. بنابراین بنده وظیفه خود میدانم باز هم از دولت حزبی خودمان دولت هویدا تشکر بکنم و امیدوار هستم با همکاری و خودیاری همه مردم ایران وضع به صورتی بشود که این اعتبارات، جناب ادیب سمعی، در سال ۵۳ جذب شود در سال ۵۴ هم اعتبارات تازه‌ای پیشنهاد کنند مسلماً در شهرها جذب این اعتبارات سهلی تراست برای اینکه شهرها و انجمن شهرها مجهز هستند ولی روستاها بصورت شهرها مجهز نیستند ولی مجهز نبودن روستاها نباید موجب بشود که از صرف این اعتبارات محروم بشوند. بمصرف رساندن این اعتبارات علاوه بر خودیاری مردم و همکاری انجمنهای شهر و شهرستان و استان احتیاج همکاری صمیمانه همه نمایندگان ملت دارد که مسلماً ما میکوشیم وظیفه خودمان را انجام بدهیم تا در انجام این کار که کاری است مهم و آزمایشی برای مملکت انشاءالله همه ما موفق و پیروز باشیم (احسن است).

رئیس - آقای فرهاد پور بفرمائید.

فرهاد پور - لایحه‌ای که امروز مورد شور نمایندگان مجلس شورای ملی قرار گرفته از چندجهت قابل اهمیت است و من فکر میکنم امروز بمناسبت این لایحه برای اولین بار نکات مشترکی بین عرایض من و فرمایشات نمایندگان اکثریت وجود داشته باشد. اهمیت این لایحه در آن است که برای اولین بار انجمنهای شهرستان و استان در کارهای اجرائی و تصمیم‌نسیب به سر نوشت آن منطقه از نظر عمران و آبادی برنامه‌های توسعه به‌بازی گرفته میشوند بآنها حق مداخله داده میشود و میتوانند این جماعت در جهت رفع نیاز واقعی منطقه

که بحق میشود گفت خود آنها بهتر از برنامه ریزان این نیازها را تشخیص میدهند اعتباراتی در اختیار دارند و در کار شهرستان مداخله میکنند. مسئله دوم اهمیتی است که من خوشبختانه در توجیه رئیس دولت از این لایحه در فرمایشات ایشان دیدم و آن توجه به گسترش مناطق غیر از مرکز استانها است اصطلاح بسیار قشنگی بود و واقعاً این توجه بنظر من ضرورت کامل دارد و چقدر خوب است که انجمنهای استان و شهرستان واقعاً با همین هدف برنامه را تا آخر دنبال کنند یعنی توجه به نقاط عقب افتاده تر، توجه به مناطقی که نیاز بیشتر دارند و امید من این است کسانی که برای اولین بار در انجمنهای محلی شهرستان و استان این اختیار بهشان داده میشود فارغ از هر نوع تعصب در جهت نیاز و احتیاج همه منطقه تصمیم بگیرند واقعاً فکر کنند رسالتی دارند و با اجرای صحیح این برنامهها اصالت کار خودشان را ظاهر میکنند بهمین مناسبت برخلاف آنچه همکار محترم جناب ادیب سمعی فرمودند کمیسیون برنامه نظرداشت که مسئله مهم عمران روستاها با ذکر کلمه حداقل ۵۵ درصد بتصویب برسد تا انجمنها در مناطقی که واقعاً نیاز بیشتر است امکان صرف اعتبار زیادتری را داشته باشند: يك مسئله را بنده اینجا باید بشکافم همه همکاران باید این عنایت را داشته باشند که عمران در روستا و انجام برنامه های روستائی ضمن اینکه آبادانی در آن منطقه بوجود میآورد برای شهرها هم کمک است ما در شرایط کنونی ضریب مهاجرت شهرها را داریم ضریبی واقعاً خطرناک، که هر روز مشکلات شهری را اضافه میکند و من تصور میکنم صرف هر مقدار بیشتر از این برنامه در روستاها برای تأمین شرایط زندگی سالم منطبق بارشد فکری و اجتماعی امروز مردم، کمکی است بجلوگیری از مهاجرت شهرها اما مسئله بسیار مهم که من تقاضا دارم جناب دکتر یزدان پناه وزیر محترم مشاور این نظرات ما را در هیئت دولت مطرح بفرمایند. اولاً ضرورت تجدید نظری بیشتر در دفاتر فنی برای کمک بمنطقه است که متأسفانه از نظر نیروی انسانی محرومیت بیشتری دارند و ضرورت دارد که در مناطق هر چه عقب افتاده تر دفتر فنی مجهزتر و در استان های هر چه عقب افتاده تر

تشکیلات فنی وسیعتر باشد برای اینکه ما آرزو داریم با اجرای چنین برنامه هائی بحرله ای برسیم که رشد هماهنگ در سراسر کشور برای ورود بدوره تمدن بزرگ داشته باشیم. مسئله دیگر که تقاضا دارم عنایت بفرمائید تأمین مصالح ساختمانی برای اجرای پروژه ها در مناطق دور افتاده است این مسئله خیلی در اجرای چنین لایحه و برنامه ای اهمیت دارد چون در شهرها و مراکز استان دسترسی بمصالح ساختمانی بخصوص سیمان هست و من فکر میکنم حال که دولت شما برای توزیع و تأمین سیمان مورد احتیاج برنامه ها طرح هائی دارد اقداماتی کرده عهداتی دارد حتماً این تعهدات را نسبت بمنطقه روستائی و نقاط عقب افتاده بیشتر انجام بدهد چون آنها هستند که برای هر کار عمرانی کوچک ساختن يك پل احتیاج دارند بمصالح ساختمانی، احتیاج دارند بسیمان و اگر چنین مصالحی برای آنها تأمین نشود در حکم اینست که برنامه بسیار مفیدی بلا اثر بماند. مسئله دیگری که تذکرش را لازم میدانم، شاید در قلب فرمایشات آقای دکتر الموتی هم این مطلب بوده ایجاد امکانات برای جذب چنین اعتباراتی در سال جاری، تا ما بتوانیم با استفاده از این تجربه در سالهای آینده این برنامه را با وسعت بیشتر ادامه بدهیم در این کار جناب یزدان پناه واقعاً دقیقه ای وقت نباید تلف شود. چون در اکثر مناطق مملکت ما از فضل ساختمان و فصل عمران بیش از ۴ و ۵ ماه باقی نمانده است. در حواله کردن این اعتبارات، کاغذبازی، حواله، تعهد از خزانه خواستن و این نوع تشریفات بایستی حذف شود. بنظر من بایستی ضمن ابلاغ اعتبار هراستان وقتی ما پول در خزانه داریم مبلغ آن بیانگ محل حواله بشود، چه در حساب بانک ملی تهران شما پول داشته باشید چه در حساب بانک ملی کرمان، چه فرق دارد؟ این اعتبار را بایستی همزمان با ابلاغ اعتبار واقعاً حواله بکنید که دیگر استاینداران و فرمانداران و دفاتر فنی عذری یا بهانه ای برای اینکه بگویند اعتبار نرسیده است نداشته باشند.

باتمام سه صدی که دولت در تقدیم این لایحه بخرج داده است، باز متأسفانه می بینیم که اگر و مگری که دفاتر سازمان برنامه ب لایحه اضافه کرده اند، دست

و پای کار در سطح روستاها رامی بندد. تبصره ۶ این لایحه بنظر من ضوابط زیادی است، ضوابط کند کننده کار است واقعاً بایستی در صرف این اعتبارات در مرحله اول تکمیل کارهای نیمه تمام مورد توجه باشد. در مرحله دوم کارهائی نظیر راه روستائی مورد توجه باشد که سطح اشتغال را در مناطق روستائی بالا ببرد. این اعتبارات بسطح زندگی روستائیان ما بسطح درآمد روستائیان ما کمک بکند با قیمت ارزاتر با کاریدی بتوانند از وقت اضافی که همیشه در روستاهای کشور ما وقت تلف کرده زیاد دارند برای فعالیت در عمران روستاها استفاده کنند. بطور قطع بازده چنین لایحه ای نه تنها از نظر صرف این هزینه در مناطق و شهرستانها نه تنها در دادن واقعاً شخصیت و اختیار بانجمنهای شهر کمک میکند، من شما عرض میکنم جمع آوری عکس العمل این برنامه در برنامه ریزی آینده سازمان برنامه شما تأثیر فوق العاده خواهد داشت بشرطی که چشم و گوش باز کنید هر قدر بمقام علمی این برنامه ریزان احترام گذاشته میشود به جنبه تجربه مردم محلی و صاحب دردم احترام بگذارند و اهمیت بدهند.

باین کیفیت من فکر میکنم بزرگترین نتیجه ای که از این لایحه میگیریم، تصحیح برنامه های ما است، تصحیح اشتباهات در برنامه ها است و بدست آوردن مقداری اطلاعات نسبت به نیاز واقعی در مناطق مختلف مملکت در زمینه نقشه های جامع و هادی، من امیدوارم که وزارت کشور و سازمانهای فنی شورای شهر سازی و تشکیلاتی که مربوط باین کار هست، وظایف خودشان را بر اساس اصول فنی انجام بدهند، چون بحق نمیشود منکر جنبه های فنی کار بود. ولی واقعاً آقایان اگر بخواهید نقشه های جامع شهرستانها مثل نقشه جامع شهر تهران پیاده بشود همان بهتر که نشود به بینید چه مشکلاتی برای مردم شهر تهران با خاصه خرجی در نقشه جامع فراهم کردند. من امیدوارم در تهیه این نقشه جامع و هادی شهرستانها دور از نظر پاره ای از مهندسین مشاور و مقاطعه کاران نقشه کش که اکثراً برای جیب خودشان نقشه میکشند، نقشه هائی تهیه بشود که متضمن منافع و مصالح مردم بشود. در پایان عرضم از اینکه بر اکثر فرمانداری های کل

عنایت فرمودند و سهم بیشتری در نظر گرفتند تشکر میکنم. چون واقعاً در این فرمانداریهای کل با ضوابطی که از این لایحه داریم با ده درصدی که منظور شده با سهم شهرستانهای تابع فرمانداری از مرکز فرمانداری بیشتر خواهد بود. در صورتی که در این نوع فرمانداریها و استانهای جدید نیازها با نیاز شهرها تفاوت زیادی ندارد. بنده از توجه دولت نسبت بعمران مناطق عقب افتاده با آوردن این لایحه تشکر میکنم. امیدوارم جنبه اجرایی این لایحه سرمشق بسیار خوبی باشد که ما بتوانیم در سالهای آتی با اعتبارات بیشتر از این طریق که خیلی بحالت دموکراتیک، نزدیکتر است بعمران و آبادی شهرهای خودمان کمک کنیم (احسن).

رئیس - آقای دکتر بیگری بفرمائید.

دکتر بیگری - جناب آقای رئیس، همکاران ارجمند، لایحه ۱۲ میلیارد که حقیقتاً کمک بانجمنهای شهرستانها است آنقدر قابل اهمیت است که از هر نقطه نظر، اظهار نظر و بحث شود، باز کار اضافه و تازه ای نشده است همانطور که استحضار دارید، در طی سالهای کوتاه انقلاب، آنقدر وقایع بزرگ و شادی آور در این کشور رخ داده است که انسان واقعاً درمی ماند کدام يك را بستاند یا کداميك را از دیگری بزرگ تر و برتر بداند - حقیقتاً سخن ران حیران است که از حاکمیت مطلق ملت بر منابع نفتی بگوید یا از محو فنود الیزم - از ایجاد سدهای عظیم یاد کند یا قرار دادهای بزرگ اقتصادی و بازرگانی و یا از این واقعه کاملاً جدید مسافرت شاهنشاه ایران به کشور فرانسه که موجب تغییرات عظیم حتی در موازنه پرداخت های يك کشور بزرگ صنعتی جهان گردید.

باور کردن این امر که ما در ایران رآکتور اتمی خواهیم داشت امر آسانی نیست اما واقعیت دارد. ایران که در گذشته احتیاج بواوم، بواهای خارجی داشت امروز وام میدهد. وامهای بزرگ به کشورهای نیازمند اعطا می کند این امر هم حقیقت دارد. واقعاً هر ایرانی چنان احساس سرفرازی میکند که گوئی توفیق های انقلاب گرد حقارت های دوران سیاه تاریخ را از سر و روی او شسته و پاک کرده است. امروز هر ایرانی برای

خود احساس رسالتی میکند که مسئولیت او را از سرحد کشورش به خارج از مرزها توسعه میدهد. بعبارت کوتاه ایران از عظمت دوران باستان، گذشته و بدوره‌ای رسیده است که در خور چنین کشور افتخار آفرینی است (احسنت).

ما اینهمه را از که داریم؟ رهبر خردمندی که شعاع دانش و جهان بینی او جهان را روشن ساخته است. ما ملت امروز ایران بحق باید از هر لحظه و ثانیه برای اجرای فرامین شاهنشاه بزرگ خود استفاده کنیم و بعمر جاودان و دوام و بقای خاندان سلطنت دعا کنیم.

بنده قصدم بیان تمام توفیق‌های عظیمی که در ظل حمایت و رهبری شاهنشاه خردمند ایران بدست آمده نبود. منظورم این بود که از وقایع بزرگی که در ایران اتفاق افتاده و طنین آن در جهان پیچیده است خلاصه‌ای باز گو کنم و توجه همکاران را باین نکته معطوف دارم که انقلاب ایران نه فقط در جهت احقاق حقوق ملت ایران در جهان قدم‌های بزرگ برداشته است بلکه از نظر معنوی نیز برای ملت ایران هدیه‌های آسمانی با خود آورده است (صحیح است).

در سال ۱۳۴۹ کمیسیونهای کشور مجلس سنا و شورای ملی قانونی را تصویب نمودند که پس از توشیح ملوکانه بمرحله اجراء درآمد و حاصل آن تشکیل انجمنهای شهرستان و استان بود. بعبارت دیگر حدود ۳۶ سال قبل این انجمنها تشکیل شدند و برای اولین بار در تاریخ مشروطیت ایران این انجمن‌ها که قبلاً بنام انجمن‌های ایالتی و ولایتی نامیده شده بودند، بنام انجمن‌های شهرستان و استان شروع بکار کردند.

شاهنشاه آریامهر، ۸ سال قبل از آن در پیام خود بمناسبت جشن مشروطیت سال ۱۳۴۱ چنین فرموده بودند: «همچنانکه تقلید سطحی از ظواهر تمدن غربی کافی نیست تا ما را از ماهیت واقعی این تمدن، یعنی از ترقیات علمی و اجتماعی آن، برخوردار سازد،

اکتفا به ظواهر دموکراسی یعنی صرفاً داشتن دو مجلس مقننه نیز برای استمرار دموکراسی حقیقی کفایت نمیکند، بلکه برای تأمین این منظور میساید این اصل را از اساسی‌ترین پایه و زمینه حکومت مردم بمردم به‌مورد اجرا گذاشت، تا در نتیجه هر فردی از افراد بتواند از

ایران نوین بودند یا بعبارت دیگر ۷۸/۵ درصد کل کرسی‌ها به حزب ما تعلق گرفت.

همکاران ارجمند استحضار دارند که هر شهرستان دارای يك انجمن شهرستان است بنابراین نمایندگان منتخب انجمن‌ها به تعداد شهرهای ایران انجمن تشکیل دادند یعنی ۱۵۱ انجمن شهرستان و چون در آن تاریخ ۲۲ استان و فرمانداری کل در کشور موجود بود در مرکز هر استان یا فرمانداریکل نیز يك انجمن استان و جمعاً ۲۲ انجمن استان نیز تشکیل گردید.

دوره خدمت انجمن‌ها، در اولین دوره تشکیل بموجب قانون دوساله بود - انجمن‌ها مطلقاً بودجه نداشتند - محل وجانداشتند - وفادار اعتبارات عمرانی بودند حقیقتاً بسیار مشکل بود که فلان فرماندار یا استاندار یا مدیر کل یارئیس اداره که تا آنروز در حیطه اختیارات خود فعال می‌شاه بود حالا بدعوت انجمن که پاره آن را روستائیان آزاد شده از بند تشکیل داده بودند در انجمن حاضر شود و مطالب آنها را بشنود و قبول کند و اجرا کند. نمایندگان انجمن‌ها نیز باور نمی‌کردند که انقلاب با آنها این قدرت را داده است که در کار خود دخالت کنند و از دستگاههای اجرائی چیزی مطالبه کنند و بتوانند تکلیف ووظایف بسیار بزرگی را که برعهده آنان واگذار شده است بانجام رسانند.

دوره اول انجمن‌ها در این بیم و امیدها باتمام رسید بنده وجداناً موظفم بعرض برسانم که حزب ایران نوین بدلیل سمت راهنمایی و ارشاد که در جامعه ایران بهمه گرفته است از همان بدو تأسیس انجمن‌ها خود را مکلف به راهنمایی و ارشاد انجمن‌ها دانست و در این راه صمیمانه کوشید - بآنان جرئت داد - مأمورین دولتی را بحقیق دوران انقلاب آشناتر کرد - برای انجمن‌ها بفکر بودجه و تشکیلات افتاد و آنچه در امکان داشت برای حفظ و نگهداری انجمن و دلگرم کردن نمایندگان مزبور کوشید.

در آن روزها که حتی وزارت کشور اقدام بتأسیس اداره‌ای برای انجام وظایف محوله به وزارت کشور در مورد انجمن‌ها نکرده بود و انجمن‌ها اصلاً نمیدانستند که هستند و چه باید بکنند، این حزب ایران نوین بود که با آنها

مکاتبه میکرد و راه و روش مبارزه و ادامه حیات سیاسی را برای آنان بارمغان میبزد اکثر انجمن‌های شهرستان و استان در ایران از ارشاد و راهنمایی‌های حزب ایران نوین بهره‌مند بوده‌اند.

باری باز میگردم به انتخابات دومین دوره انجمن‌ها در این انتخابات نیروی حزب پاسدار انقلاب چشم گیرتر و بیشتر بود از ۲۵۰۴ نفر نمایندگان انجمن، در حال حاضر ۲۰۵۹ نفر عضو حزب ایران نوین هستند - ۴۳۰ نفر عضو حزب مردم ۱۵۰ نفر منفرد.

بر تعداد انجمن‌های استان، یکی افزوده شده و اکنون ۲۳ انجمن استان و ۱۵۱ انجمن شهرستان در کشور بانجام خدمات صادقانه خود اشتغال دارند.

اشکالاتیکه انجمن‌های شهرستان و استان در دوره اول داشتند و عبارت بوده از ابهامات قانونی - نداشتن اعتبارات عمرانی موجب گردید که کیفیت شرکت کنندگان برای انتخاب شدن در انجمن‌ها، نسبت بدوره قبل تغییراتی کند مخصوصاً گروه عظیم کشاورزان برای شرکت در این انجمن‌ها استقبال زیادی نمودند بطوریکه کشاورزان که در دوره اول ۶۶۱ نفر بودند در این دوره به ۱۳۴۹ نفر رسیدند بنده باید عرض کنم که انجمن‌های شهرستان و استان طی همین مدت کوتاه قابلیت رشد خود را بخوبی نشان دادند و وظایف خود را با عشق و علاقه بانجام رسانده‌اند بهر حال دولت حزبی خدمتگزار با توجه باین نکات اقدامات اساسی برای ایجاد انگیزه شرکت تمام مردم در انجمن‌ها بعمل آورد. تعداد جلسات انجمن‌های شهرستان را از سالانه ۲۴ جلسه به ۴۸ جلسه افزایش داد و انجمن‌های استان که فقط هر ۳ ماه تشکیل جلسه میدادند اکنون هر ماهه جلسه دارند بنابراین انگیزه مالی نمایندگان فزونی یافت - در مورد اعتبارات عمرانی نیز دولت خدمتگزار حزبی قدم اساسی برداشت که امروز لایحه يك فوریتی آن مطرح است تقدیم لایحه ۱۲ میلیاردی برای انجمن‌های شهرستان کاری مهم و قابل توجه و

تحسین انگیز است و از آن مهمتر شرکت دادن این انجمنها در امور محلی است. این اقدام دولت اثرات بزرگی در روحیه مردم بخصوص روستائیان این کشور عظیم بوجود خواهد آورد. حالا انجمن‌ها آنچه میخواهند و سالها

در آرزوی تحصیل آن سرمیبردند بان تشخیص اولویت‌ها قادر بانجام آن خواهند شد - عدل پهلوی - رفاه پهلوی تأمین خواسته‌های مردم - اهمیت دادن به وجود فرد فرد ملت - برآورده شدن آرزوهای فروخورده قرنهارنگ و روی و جلای تازه خواهد گرفت - این اقدام بسیار مفید و ضروری و حیاتی دولت قلوب دورافتاده‌ترین افراد این کشور را به بقای انقلاب و ثمربخش کردن هر چه بیشتر آن پیوند می‌زند فرمان پادشاه دادگستر و مردم دوست ایران شاهنشاه آریامهر در امر سپردن کار مردم بمردم بدست دولت حزبی ما و حزب ما بمرحله اجرا در آمد و تقدیم این لایحه از طرف دولت مورد تشکر و سپاس ماست.

در خاتمه عرض می‌کنم توجه دولت را بدو مسئله جلب مینمایم
۱- نسبت به اصلاح قانون انجمن‌های شهرستان و استان و ایجاد ضمانت اجرای تصمیمات و مصوبات انجمن‌ها که هم اکنون مورد نظر و مطالعه دستگاه‌های مسئول است تسریع بیشتر بکار رود تا نمایندگان انجمن‌ها پیاغشقی بی حدی که به شاهنشاه خود و کشور خود دارند در اجرای وظایف محوله بآنها که اثر بزرگی در وصول به دروازه‌های تمدن بزرگ خواهد داشت گام‌های بلندتر و ارزنده‌تری بردارند.

۲- در مورد ساختمان محل برای انجمن‌ها توجه دولت را به اهمیت موضوع جلب میکنم رجاه و ائق دارم که این مشکل نیز با سرانگشت کار آمدین دولت خدمتگزار حزبی حل و فصل خواهد شد و بزودی این انجمن‌ها دارای محل‌های شایسته خواهند گردید (احسن).

رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) به ورود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانم‌ها آقایان بیکه موافقت خواهند خواهم میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. در ماده واحده نظری نیست؟ (اظهاری نشد). در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ آقای اکبر مسعودی بفرماید.

اکبر مسعودی - با اجازه جناب آقای رئیس، بنده میخواهم این مطلب را مطرح کنم، که ما نمایندگان عضو فراکسیون حزب ایران نوین که در ارتباط داریم با مردم هستیم بخصوص در این ایام که میرویم به حوزه‌های انتخابیه

برای تشکیل واحدهای کشاورزی می‌بینیم که مردم از اختصاص ۱۲ میلیارد ریال اعتبار برای عمران روستاها و شهرها بقدر سپاسگزارند (صحیح است) از حزب و دولت حزبی بخصوص که میدانند این لایحه محصول کار فراکسیون پارلمانی حزب است و در حزب ایران نوین تهیه شده است. ولی يك مسئله را بطور کلی باید اینجا بنده مطرح کنم احتیاج روستاها و مملکت و شهرهای کوچک به آب آشامیدنی، راه‌پل، و اسفالت خیلی زیاد است. در زمان انقلاب در ده ساله اخیر نهایت توجه را به روستاها و شهرهای کوچک کرده‌اند، ولی این اولین بار است که يك دولت يك چنین اعتباری را در اختیار مردم بخصوص در اختیار انجمن‌ها میگذارد در جلسه قبل آقای جوانشیريك مطلب مهمی اینجا گفتند که تا قوه خرید مردم روستائی این کشور بالاتر و دما موقعیکه ۲۰ میلیون روستائی این مملکت بتوانند تولیدات داخلی کشور را بخرند مسئله انقلاب بآن صورتی که عرضه شده است و بآن صورتی که رهبران انقلاب میخواهند اجراء نمیشود باید روستائی ایران همانطور که ایشان گفتند لااقل در سال يك جفت گنمش بتواند بخرد و وقتی توانست يك جفت گنمش بخرد ۲۰ میلیون گنمش میشود و آنوقت تولید فعلی مملکت حتی کافی برای

این مقدار مصرف نخواهد بود بنده در حوزه انتخابیه ام دیدم شکایت میکردند که تولیدات کارخانجات بفروش نمیرود خوب باید برای این تولیدات داخلی مصرف پیدا شود تا موقعیکه این ۲۰ میلیون روستائی ایرانی قوه خرید پیدا نکنند مسئله حل نخواهد شد برای اولین بار چنین اعتباری تخصیص داده شده خیلی خوب است قانونی که نوشته شده است يك اختیارات اختصاصی به انجمن‌های شهر و شهرستان و استان داده‌اند و برای جلوگیری از تمرکز بسیار موثر است ولی يك مطلب مهم که در شهرستان‌های آن صحبت میشود مسئله اجرای این لایحه است در گذشته اعتباراتی قائل میشدند برای شهرها و روستاها که بموقع مصرف نمیشد طرح‌ها طوری تهیه میشود و موقعی آن طرح ابلاغ میشود و اعتباراتش حواله میشود که در آنده و روستا کساری صورت نمیگیرد بعلت موقعیت محل، فصل کار گذشته است و آنوقت کاری صورت نمی‌گیرد بنابراین اعتباراتی

که قائل شده‌اید بجا است ولی برای رفاه مردم کاری کنید که بموقع این اعتبارات حواله شود بموقع طرح‌ها تهیه شود و مسائل اجرایی را از آن صورت فعلی خلاص کنید یعنی اجرا را متوقف باموری که اکنون دست و پا گیر است برای امور اجرایی نکنید این يك اعتبار خاصی است که داده شده برای رفاه مردم بیائید برای اجرا هم ترتیبات خاصی بدهید بنده می‌بینم ترتیب اجرا دو مرتبه ناظر به همان ضوابطی است که در سازمان برنامه وجود دارد ما اعتبارات عمران ناحیه‌ای را دیدیم که اجرا نمیشود و برگشت داده میشود ضمن تشکر و سپاس از دولت حزبی تقاضا دارم بفرمانداران کل و استانداران کل این مطلب را ابلاغ کنید که در تهیه پروژه‌های اجرایی، در تجهیز دفاتر فنی، در تجهیز آن دستگاه‌هایی که باید این اعتبارات را مصرف کنند نهایت دقت و کوشش را بکنند. اعتباری که برای عمران روستاها در نظر گرفته شده واقعا يك فکر جدید و جالب است کاری کنید که در سطح مملکت بهدر نرود و همانطور که عرض کردم برای جلوگیری از تمرکز در تهران این قدم بزرگی است. در اصفهان به بنده میگفتند، این لایحه اثر دامنه‌داری در استان اصفهان و بین مردم اصفهان داشته است و بنده هم خودم دیدم حالا اصفهان را چون بنده نماینده‌اش هستم عرض میکنم ولی میدانم که در تمام ایران حسن اثر دارد مسئله مهم اجرای آن است اگر اجرا درست بود مسلماً نتیجه خوبی از آن گرفته خواهد شد متشکرم (آفرین - احسن).

رئیس - آقای دکتر فروزین تشریف بیاورید.

دکتر فروزین - تقدیم لایحه قانونی تأمین اعتبارات عمرانی برای آبادانی شهرها و روستاهای کشوریکی از برجسته‌ترین و پرثمرترین و امیدوار کننده‌ترین لوایحی است که تا بحال دولت بمجلس داده است در هفته گذشته یعنی بعد از اینکه خبر تقدیم این لایحه بمجلس داده شد و در جرائد منعکس شد من بانفاق همکارانم بحوزه انتخابیه خودمان رفتم. مسلماً دوستان و همکاران عزیز که بحوزه‌های انتخابی خودشان رفتند دیدند که در بعضی از روستاها مردم چرآغانی کرده‌اند و جشن گرفته بودند چون مردم روستاها که هیچ‌ده تا نوزده میلیون نفر از

جمعیت فعال و زحمتکش ما را تشکیل میدهند ضمن استفاده از بسیاری از قوانینی که تا بحال پیشنهاد دولت خدمتگزار هویدا بمجلس تقدیم شده و پس از تصویب مجلسین بصورت عمل در آمده است بهره گرفته‌اند از این لایحه انقلابی که شکل روستاها را و وضع روستاها را و نمای روستاها را تغییر خواهد داد بهره بیشتری خواهند گرفت و از امکانات بیشتری از لحاظ عوامل عمرانی و شرایط عمرانی استفاده میکنند و بطور مسلم من میگویم در آینده‌ای خیلی زود بمحض اینکه يك روز از اجرای تمام این طرح‌ها بگذرد یعنی تمام طرح‌ها در ۶۶ هزار روستای این کشور پایان برسد آنوقت ارزش انقلابی و ثمربخش این لایحه که بصورت قانون در خواهد آمد نمودار خواهد شد در اینجا لازم میدانم نظر استانداران را به دوسه نکته جلب کنم و از سازمان برنامه مصراتقاضا میکنم آنچه را که در اینجا مطرح میکنم بآن توجه کنند این طرح‌ها که در مملکت اجرا خواهد شد برای آبادانی روستاها قاعدتاً بدو صورت میتواند اجرا شود یا بصورت امانی یعنی دستگاه‌های اجرایی خودشان با استفاده از عوامل و عناصر متخصص موجود این طرح‌ها را اجرا کنند یا بصورت پیمانی با استفاده از پیمانکارانی که در سطح هر استان یا شهرستان یافت میشوند. در این جا است که مشکل‌ها بیشتر نمایان میشود و اهمیت کار استانداران نمایان میشود اگر قرار باشد این طرح‌ها بصورت امانی تهیه شود بدیهی است برابر تبصره هفت این لایحه آقایان استانداران باید از عوامل مؤثر و مناسب و لازم برای اجرای این طرح‌ها که بصورت امانی انجام خواهد شد استفاده بیشتری بکنند با این ترتیب تقاضای من این است که از مهندسين و متخصصین و کارشناسان بهتر استفاده بشود و با این تبصره هفت که در این لایحه گذاشته شده است بنظر من دست آنها باز خواهد بود که از این عوامل متخصص و کارآموده میهن پرست برای اجرای اصیل این قانون استفاده شود. اما اگر قرار بشود این طرح‌ها حتمی بصورت پیمانی انجام بشود آنجاست که با کمال تأسف مشکلات بسیار زیادی در حوزه‌های انتخابیه همکاران عزیزم اغلب دیده میشود که يك پیمانکار که حالا اسمش را نمیگویم ولی اگر بخواهند

ذکر میکنم در یک روستای سردسیر که در زمستان درجه حرارتش به منهای ۳۰ میرسد لوله کشی این روستا در عمق ده سانتی متری زمین انجام داده و در سال اول این لوله کشی قبیل از بهره برداری فضل، بعلت قانون فیزیکی انجماد اجسام، که وقتی هر جسمی از جمله آب یخ میزند حشمت بیشتر میشود لوله ها تر کیده و هنوز از طرح، استفاده کامل نشده است که طرح، نیاز به هزینه جدیدتری پیدا کرده است. این است که مصراً تقاضا میکنم در انتخاب پیمانکاران توجه بیشتری مبذول شود و ناظرینی که برای نظارت بر کار این پیمانکاران انتخاب میشوند افرادی شریف و مہین پرست باشند و هر دیناری از این پول را دقت کنند هدر نرود این پول مال تمام ملت ایران است و باید برای هر دینار آن نهایت دقت بعمل بیاید و بخصوص این تقاضای مصرمن است که یک پیمانکار اگر در کارش قلب کند یک مدتی باید کار بیاورند و باید شرایط و محرومیت های بیشتری برای اوقائل شوند خلاصه تقاضای من این است که در انتخاب پیمانکار دقت بیشتری بشود بسواً و برونده اش توجه شود معلوم بشود طرحهایی که قبلاً انجام داده است خوب بوده ثمر بخش بوده یا نه؟ و در آن صورت پول بیشتری بدهند و اگر یک پیمانکاری احیاناً طرحهایی را انجام داده که کاملاً ثمر بخش نبوده از دادن طرحهای جدید خود داری شود. (احسن)

رئیس - نظر دیگری در کلیات آخر لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت باین لایحه باورقه اخذ می شود. (اسامی نمایندگان به ترتیب آتی وسیله منشی (خانم صفی نیا) اعلام شد و در محل نطق اخذ رأی بعمل آمد).

آقایان:

سجادی - کورس - دکتر ضیائی - مهندس فروهر - دکتر عدل - دکتر الموتی - مهندس علی برومند - دکتر نجیمی - کاظم مسعودی - خانم نیره سعیدی - ناصرزاده - مهندس سهم الدینی - دکتر فروزین - شیخ بهائی - مهندس اردلان - اهری - مجید موسوی - دکتر قهرمان - ذوالفقاری - مافی - دکتر پرتو اعظم - شاهنده - دکتر رشتی - مهندس جلالی نوری - محمدولی قراچورلو - مجد - دکتر متین -

بوشهری - دکتر مرتضوی - دکتر وفا - اکبر مسعودی - مظاهری - مظهري - دکتر وزیري - پور بابائی - دکتر وحیدنیا - دکتر خسروی کردستانی - مهندس ریاضی - زعفرانلو - خانم بزرگ نیا - خانم دکتر گرگانی - دکتر مهر - آقایان .

رئیس - لایحه با ۱۸۴ رأی موافق با تفاق آراء تصویب شد. برای تصویب مجلس سنا ارسال میشود. **موافقین - آقایان:**

دکتر سنگ - شریفها - دکتر شکرانی - حی - دکتر قاسم صوفی - دکتر وجیه الله صدر - رامبد - فضائی - ظفر - طباطبائی دیبا - عبدالحسین طباطبائی - صادقی موقر - شیخ رضائی - سمعی - کریم بخش سعیدی - ساگینیان - دکتر رئیس - ضیاء رضوی - رهبر - نامور - نارویی - مهدوی اردستانی - فریدونفر - خانم زاهدی - مهندس فرخ - خانم دکتر طالقانی - طلوعی - خانم دکتر صنیع - دکتر سعید حکمت - دکتر محقق - نجد شیبانی - اسمعیل خزیمه - فرهادپور - قدردان - مهندس نصر - دکتر لقمان ادهم - سعید وزیري - بوشهری - دکتر مرتضوی - دکتر وفا - اکبر مسعودی - مظاهری - مظهري - دکتر وزیري - پور بابائی - دکتر وحیدنیا - دکتر خسروی کردستانی - مهندس ریاضی - زعفرانلو - خانم بزرگ نیا - خانم دکتر گرگانی - دکتر مهر - آقایان - دکتر مدنی - دکتر رهنوردی - دکتر علوی - مهندس فیروز عدل - مصطفوی - حیدرقلی برومند - مهندس احتشام شهیدی - پدرامی - بهنیا - کلانتر هرمزی - اسدی - لنگرودی - مهندس زاهدی - اولیاء شیرازی - دکتر حاتم - مهندس نظمی - دکتر پناهی - پسیان - دکتر بیگلری - دکتر بهزادی - نیک روش - محدث زاده - اولیاء - بدر صالحیان - دکتر یحیی بهائی - مهندس پروشانی - جهانشاهی - دکتر رفیعی - ضیاء رضوی - رهبر - نامور - نارویی - دکتر موفقی - شیخ الاسلامی - دکتر امین - معیری - حیدر صائبی - امیراحمدی - بوداغ زاده - پور بردباری - بدر خانی - خانم امیر ابراهیمی - اسلامی نیا - دکتر تنکابنی - جعفری - خانم مزارعی - جهانی - اسمعیل خزیمه - فرهاد پور - قدردان - مهندس نصر - دکتر لقمان ادهم - سعید وزیري - بوشهری - دکتر مرتضوی - دکتر وفا - اکبر مسعودی - مظاهری - مظهري - دکتر وزیري - پور بابائی - دکتر وحیدنیا - دکتر خسروی کردستانی - مهندس ریاضی - زعفرانلو - خانم بزرگ نیا - خانم دکتر گرگانی - دکتر مهر - آقایان - دکتر مدنی - دکتر رهنوردی - دکتر علوی - مهندس فیروز عدل - مصطفوی - حیدرقلی برومند - مهندس احتشام شهیدی - پدرامی - بهنیا - کلانتر هرمزی - اسدی - لنگرودی - مهندس زاهدی - اولیاء شیرازی - دکتر حاتم - مهندس نظمی - دکتر پناهی - پسیان - دکتر بیگلری - دکتر بهزادی - نیک روش - محدث زاده - اولیاء - بدر صالحیان - دکتر یحیی بهائی - مهندس پروشانی - جهانشاهی - دکتر رفیعی - ضیاء رضوی - رهبر - نامور - نارویی - دکتر موفقی - شیخ الاسلامی - دکتر امین - معیری - حیدر صائبی - امیراحمدی - بوداغ زاده - پور بردباری - بدر خانی - خانم امیر ابراهیمی - اسلامی نیا - دکتر تنکابنی - جعفری - خانم مزارعی - جهانی - خانقاهی - حیدری - مهندس کیا - جوانشیر - فروتن - کمالاتی - خانم

صفی نیا - موسوی ماکوئی - مهندس عنایت بهائی - دکتر حبیب بهائی - دکتر سعید بهادری - دکتر برادر - زهتاب فرد - حکمت بزدی - تژده - پرویزی - بختیار بها - امام مردوخ - خانم اسدی - اخوی - دکتر ابوالهدی - دکتر آزاد محمد علی آموزگار - احتشامی - تیمسار خطیب شهیدی - دارویی - دشتی - دکتر منتظری - دکتر راد - دولو - ادیب سمعی - مهندس اربابی - زرین پور - دکتر زهرائی - سراج الدینی - خانم دکتر سرخوش - سعادت - سعادت فرد - سجادی - کورس - دکتر ضیائی - مهندس فروهر - دکتر عدل - دکتر الموتی - مهندس علی برومند - دکتر نجیمی - کاظم مسعودی - خانم نیره سعیدی - ناصرزاده - مهندس سهم الدینی - دکتر فروزین - شیخ بهائی - مهندس اردلان - اهری - مجید موسوی - دکتر قهرمان - ذوالفقاری - مافی - دکتر پرتو اعظم - شاهنده - دکتر رشتی - مهندس جلالی نوری - محمدولی قراچورلو - مجد - دکتر متین - عباس میرزائی - دکتر بیت منصور - پزشکی - رضوی - اخلاقی - توسلی - دکتر انوشیروانی - اسعد رزم آرا - محسنی مهر - دکتر امامی خوئی - ایمان زهرائی - دکتر صفائی - صدیقیانی زاده - دکتر شمس - دکتر گانگیک هواکیمیان - دکتر معظمی - دکتر اعتمادی - دهیم - انشاء - فهمی .

۹- تصویب صورت جلسه روز پنجشنبه (۶) تیر ماه ۱۳۵۳

رئیس - نسبت بصورت جلسه روز پنجشنبه هفته گذشته نظری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت جلسه تصویب میشود.

۱۰- تقدیم لایحه اصلاح قانون اصلاح قانون استخدام پزشکان، بوسیله آقای دکتر مرشد معاون وزارت بهداشتی

رئیس - آقای دکتر مرشد بفرمائید.

دکتر مرشد (معاون وزارت بهداشتی) - با اجازه مقام معظم ریاست و نمایندگان محترم برای تشویق پزشکان جهت خدمت در بیمارستانهای شیر و خورشید سرخ در شیخ نشین های خلیج فارس لایحه ای تهیه شده است. در صورتیکه تصویب بفرمائید خدمت این پزشکان جزو خدمت خارج از مرکز آنان تلقی شود، لایحه تقدیم میشود.

رئیس - لایحه به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۱۱- طرح و تصویب گزارش يك فوریتی کمیسیون برنامه راجع به اجازه تعهد اضافی برای تسریع در اجراء برنامه های عمرانی و جاری و بازپرداخت وامها و ارسال به مجلس سنا

رئیس- گزارش يك فوریتی اجازه تعهد اضافی برای تسریع در اجراء برنامه های عمرانی و جاری و بازپرداخت وامها مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

گزارش از کمیسیون برنامه بمجلس شورای ملی

کمیسیون برنامه در جلسه روز پنجشنبه ۶/۴/۱۳۵۳ با حضور نمایندگان دولت لایحه شماره ۷۴۱۲ مورخ ۴/۴/۱۳۵۳ دولت راجع با اجازه تعهد اضافی برای تسریع در اجراء برنامه های عمرانی و جاری که در جلسه روز سه شنبه ۴/۴/۱۳۵۳ تقدیم و فوریت آن در همان جلسه بتصویب رسیده و بشماره ۱۲۴۹ چاپ گردیده است مورد رسیدگی قرار داد و با اصلاحاتی تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بشرح زیر بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون اجازه تعهد اضافی برای تسریع در اجراء برنامه های عمرانی و جاری و بازپرداخت وامها

ماده واحده - بدولت اجازه داده میشود علاوه بر اعتبارات منظور در قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور برای تسریع در اجراء طرحهای عمرانی مصوب و یا طرحهای جدید عمرانی و همچنین سایر هزینه های ضرور تا مبلغ هشتاد و پنج میلیارد (۸۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از محل افزایش در آمد عمومی تعهد نماید و ارقام مربوط را در بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۳ و بودجه سال ۱۳۵۴ کل کشور منظور دارد تا مبلغ سی میلیارد (۳۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از رقم فوق با تصویب کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی و کمیسیونهای برنامه مجلسین در سال ۱۳۵۳ قابل پرداخت است.

تبصره ۱ - تبصره ۴۳ قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور بشرح زیر اصلاح میگردد:

«بدولت اجازه داده میشود از محل افزایش درآمدهای عمومی ناشی از افزایش درآمد نفت آن قسمت از وامهای خارجی وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی و مؤسسات انتفاعی وابسته بدولت را که بهره و یا شرایط آنها سنگین است و هنوز سر رسید باز پرداخت آنها نرسیده، بپیشنهاد وزارت دارائی باز پرداخت نماید و همچنین مانده استفاده نشده وامهای مذکور را که مورد نیاز دستگاه وام گیرنده میباشد از محل درآمدهای عمومی تأمین و پرداخت کند و ارقام و مقادیر آنها را در بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۳ کل کشور منظور نماید.»

تبصره ۲ - نتخواه گردان موضوع تبصره ۵۹ قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور به مبلغ هفده میلیارد ریال افزایش داده میشود.

مخبر کمیسیون برنامه - دکتر طهمورث فروزین

گزارش کمیسیون بودجه

بمجلس شورای ملی

کمیسیون بودجه در جلسه روز شنبه ۸/۴/۱۳۵۳ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط با اجازه تعهد اضافی برای تسریع در اجراء برنامه های عمرانی و جاری و بازپرداخت وامها مورد رسیدگی قرار داد و با اصلاحاتی که بعداً مورد تأیید کمیسیون برنامه قرار گرفت تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون بودجه - صدری کیوان

رئیس - کلیات لایحه مطرح است آقای مظهري بفرمائید.

مظهري - جناب آقای رئیس، نمایندگان محترم تقدیم این لایحه از طرف دولت به پارلمان نشانه فراهم آمدن امکانات مالی بیشتر است که خوشبختانه در اثر مبارزات رهبر بزرگ انقلاب و با کسب حقوق حقه ملت ایران بدست آمد اختصاص این اعتبارات به برنامه های رفاهی و اجرای چند برنامه بزرگ انقلابی در درجه اول اجرای برنامه آموزش رایگان در سراسر کشور و

بدنبال آن مسئله بهداشت عمومی و رایگان یکی از مسائل اساسی است که دستگاههای اجرایی يك كوششی در سراسر کشور از نظر آموزشی و بهداشتی داشته باشند. مسئله ای که مطرح خواهد بود هیچگونه تخصصی در این مورد ندارم و اشاره بآن می کنم، عوارضی است که احياناً این هزینه ها از نظر تورم ممکن است در برداشته باشد که مسلماً متخصصینی بررسی کرده اند و من امیدوارم هیچگونه عارضه ای از این جهت نداشته باشد، فکرمی کنم این بررسی شده ولی نکته ای که قابل توجه هست و تذکرش را بنده لازم میدانم مسأله توجه بروستاها و شهرهای دور افتاده است که خوشبختانه لایحه این مسأله را مطرح کرده هم مسلکان و دوستان مطالب مفصلی در این زمینه گفتند ولی از جناب وزیر مشاور و سرپرست سازمان برنامه تقاضای می کنم باین نکته عنایت بفرمائید که هر چه از مرکز دورتر بشویم امکان جذب اعتبارات و امکان بهره وری از امکانات کمتر است، بطوریکه قسمت اعظم امکانات چه از نظر نیروی انسانی و چه از نظر تجهیزات جذب تهران میشود، و این مسأله در سطح شهرها و شهرستانها تا بروستاها میرسد باز قسمت اعظمش را مراکز استانها جذب می کنند و البته يك مقدار اجتناب ناپذیر است چاره ای جز این نیست ولی حالا که دولت توجه باین اصل دارد که اگر بمسأله روستاها و تأمین نیاز روستائین ها توجه بشود، مشکلات شهرنشین، روز بروز زیادتر خواهد شد باید يك مقدار گذشت کرد، در این زمینه باید بیشتر بمسائل روستائی توجه کرد، همین مسأله آموزش رایگان که سرفصل این اعتبارات هست مسأله ایست که حتماً در درجه اول تجهیزات آموزشی روستائین در سراسر کشور از نظر تجهیزات و معلم و کادر آموزشی مورد توجه قرار گیرد البته لایحه ای تصویب گردید در مورد سپاهیان، ولی بنده پیشنهاد می کنم در این زمینه برای معلمینی که در روستاهای دور افتاده خدمت می کنند و امکانات زیست در آن مناطق کم است برای جوانی که بعد از اتمام تحصیلاتش بروستاها می رود حداقل يك مزایای معنوی قائل شویم تا با این دلخوشی برود، چون این واقعیت را باید قبول کنیم با وجود اینکه در عین حال که همه جوانان وطن ما آزاده و ایران پرست هستند بهر حال نیازها و توقعاتی دارند که

باید آنها را برآورده کرد و این نیازها کم کم بجنبه های معنوی می کند که روحیه ملیش که باید مملکت از او بهره بگیرد تقویت گردد و برای این کار باید يك مقدار بآنها از نظر مزایای مادی و معنوی تأمین بیشتر داد. خوشبختانه مملکت ما از نظر امکانات مادی غنی است مبارزاتی که در جهات مختلف از نظر کسب منافع نفت و اخیراً گاز در زمینه های مختلف شده خوشبختانه امکانات بیشتر برای مملکت ما فراهم کرده و ما از این جهت هیچگونه نگرانی نداریم و مبارزات ملت ایران در کسب حقوق، در هر موردی که باشد مسلماً این مبارزات با همبستگی ملت ایران به نتیجه میرسد و رهبری خردمندانه رهبر داهی ایران همانطور که تمام مبارزات ما را به نتیجه رسانده است در همه زمینه ها توفیق خواهیم داشت. حالا که امکانات مطرح است ضمن اینکه باید توجه کرد بمسأله تورمی آن، این مسأله ضروریست که این امکانات بیشتر در مملکت توزیع بشود مخصوصاً تقاضای می کنم از نظر تجهیز این سازمانهایی که در خدمت روستاها هستند به نیروی انسانی کارآمد باید يك منافع و تأمین مالی و معنوی بیشتری برای این انسانها و انسانهایی که بروستاها و تقساط دور میروند و خدمت می کنند داده شود، متشکرم - (احسن).

رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست؟

(اظهاری نشد) بورود در شور. ماده واحده رأی میگیریم

خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند

(اکثر بر خاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح

است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) کلیات آخر لایحه

مطرح است آقای شیخ رضائی بفرمائید.

شیخ رضائی - امروز روز یازدهم تیرماه است

تا تاریخ شروع سال تحصیلی در حدود دو ماه و نیم

وقت داریم که يك ماهش ماه امتحانات است. بطوریکه

از فرمایشات جناب آقای نخست وزیر و همکار عزیزم

جناب آقای المونی درك کردم از ۸۵ میلیارد ریال مبلغ قابل توجهی برای اجرای فرمان مبارک شاهنشاه در باره

تحصیل رایگان بمصرف خواهد رسید. و قبل از هر

مطلب باید این اصل را ذکر کرد که اکثریت و اقلیت و تمام مردم ایران آرزو دارند بطور عموم وزارت آموزش

و پرورش و بطور خصوص وزیر آموزش و پرورش در اجرای این فرمان انسانی موفق و مؤید باشند و ضمن تشکر از جناب آقای هویدا چند مطلب را تذکر میدهم که عنداللزوم اولیاء محترم وزارت آموزش و پرورش برنامه خود را تصریح و با تصحیح نمایند - فارغ التحصیلان سوم راهنمایی در تهران ۴۸ هزار نفر هستند و در شهرستانها ۱۸۰ هزار نفر، اینها بعد از اتمام تحصیلشان در پنج شاخه باید مشغول تحصیل شوند، که عبارتند از جامع، صنعت، نظری، خدمات، کشاورزی، باید گفت اکثریت مردم و اولیای شاگردان باین ۵ شاخه وارد نیستند ما یکماه زمان امتحانات را، استاد عزیز، جناب آقای دکتر یزدان پناه، کنار بگذاریم یکماه ونیم دیگر وقت داریم، اول ماه مهر سال تحصیلی شروع میشود، در حالیکه بچهها نمیدانند کدام رشته را برای تحصیل خودشان انتخاب کنند و مردم روشن نیستند و خود بچهها هم روشن نیستند من در چند جلسه پیش پیشنهاد کردم که اولیاء محترم وزارت آموزش و پرورش بازرسان راهنمایی خود را حتی در حزب ایران نوین و حزب مردم بحوزهها بفرستند و بحوزههای کارگری بفرستند و اگر اجازه بدهید صحبت تحصیل بچههاست آقای مظهري بدون هیچگونه تعصب عرض می کنم اینها را باید روشن کرد که بکدام رشته و بچه شرايطی باید بروند، نمیدانم اینکار را انجام دادند یا نه؟ اگر ندادند در يك ماه ونیم که فرصت دارید اینکار را انجام بدهید، آقای دکتر المونی، مدرسه جامع را استدعا دارم میدانم که شما علاقمند به تربیت بچهها هستید باین چند نکته توجه بفرمائید اگر دوست عزیزم آقای زرین پور هم اجازه بدهند و توجه کنند چون میدانم که شما توجه دولت را از و جلب می کنید، از این عده ۶۰ درصد میروند نظری و ۲۵ درصد میروند صنعت و ۱۴ درصد میروند جامع و يك درصد میروند کشاورزی، این آمار را روز ۶ اردیبهشت وزارت آموزش و پرورش بایک نستی که کردیدست آورده است: گنجایش هنرستانهای فعلی ۳۱ درصد است، الآن ۳ درصد از فارغ التحصیلان سوم متوسطه را هنرستانهای ماجذب میکنند، در صورتیکه آمار نشان میدهد که ۲۵ درصد از این دانش آموزان میخواهند بروند هنرستان، من

توجه وزارت آموزش و پرورش را جلب می کنم که برای این ۸ برابر بودن این آمار و محل تحصیلی شاگردان يك فکری بکنند، آمار داده اند که این هنرستانهای موجود صبح و عصر هستند، شنیدم میخواهند اینها را بعد از ظهر بگذارند و صبحش را برای این کلاسهائی که بعد از سال راهنمایی است بگذارند، ما وقتی هنرستانهایمان صبح و بعد از ظهر باشد در این صورت جا کم داریم، معلم کم داریم، و اگر بعد از ظهر شود جا زیادتر کم داریم و کلاسهائی که برایش اضافه میشود خواه ناخواه کادر بیشتری احتیاج داریم، پس بهتر است تذکر بدهید که اگر فکری برای این برنامه نکرده اند فکری بکنند که جای اشکال نباشد، گنجایش به دو برابر برسد و برابر باید برسد و اول مهر ماه همه پدر و مادرها جمع میشوند این يك مسئله مهمی است که شما بنده و تمام کسانی که آرزو دارند وزارت آموزش و پرورش در این برنامه انسانی موفق بشوند باید فکر کنیم و عمل کنیم بگفته دوست عزیزم آقای مظهري همه تهران نیست ۵۴۸ مدرسه در تهران هست که شامل این فرمان میشوند ما مدارس دیگری در شهرستانها داریم که الآن توجیه نیستند در کرمان یا در همین نزدیک تهران حساب کنید پدر و مادر فلان زارع یا کارگر شریف نمیدانند بچه اش که سوم راهنمایی قبول شده باید بکجا برود بکدام رشته باید برود این يك مسئله ای است که اگر توجه نکنند مسئله مهمی خواهد شد آمدند سهمیه بندی کردند گفتند دفتر آمار اعلام کرده که ما ۶ هزار نفر می توانیم برای هنرستانها جذب کنیم البته این سهمیه بندی بنظر بنده و دوستان و همکاران عزیز بر حسب اشتیاق و استعداد بچهها می باشد طبق آماري که خودشان دادند ۲۵ درصد از ۴۸ هزار نفر میشود ۱۲ هزار نفر اینها آمار داده اند ۶ هزار نفر پس برای این ۶ هزار نفر دیگر باید فکری کرد که در اول سال تحصیلی برای وزارت آموزش و پرورش مشکلی پیش نیاید در نظام نظری تمام دبیرستانها در زمینه نظام قدیم نظام جدید را هم آورده اند سوم متوسطه برچیده شده است از راهنمایی بچه می آید در کلاس چهارم پس يك کلاس دیگر هم خواهیم داشت این کلاس در سابق صبح و بعد از ظهر بوده يك کلاس دیگر هم به آن اضافه می کنیم يك مدرسه

۸ کلاس داشته باشد حالا می آید این ۸ کلاس را میخواهد بدهد بکلاس چهارم برای این شاگردانی که از راهنمایی می آیند مدرسه باید فکری جفا، فکر معلم را بکنند الآن باید محل کار معلمین معلوم باشد این سال جدید تصدیق میفرمائید با تمام سالهای دیگر فرق دارد تمام معلمین باید وضعیتشان برای سال آینده روشن باشد. من شیخ رضائی که معلم هستم تعداد ساعت های تدریس و محلی که باید تدریس کنم معلوم باشد وزارت آموزش و پرورش باید تمام این مسائل را حل کند تمام این موضوعاتی را که من میگویم برای سطح روستاها است و در تهران برای مدارس جنوب شهر است با توجه باینکه کلاسهای سوم برچیده شده تمام این کلاسهها در سال گذشته دو هفته تشکیل شدند و حالا کلاس سوم تمام وقت باید اداره شود وزارت آموزش و پرورش باید جبران کند. تازه نظام نظری هم شامل حال این کلاسهها میشود برای کادر آموزشی ما سابقاً وزارت آموزش و پرورش کمبود معلم داشت مخصوصاً معلم علوم جناب آقای دکتر یکی از کمترین معلمها بنده حقیر بودم وقتی بمن ابلاغ میدادند اینطور بود ۳ ساعت این دبیرستان ۲ ساعت آن دبیرستان ۴ ساعت دبیرستان دیگر تا جمع ۲۲ ساعت پر میشد از ساعت ۸ تا ۱۰ در يك مدرسه درس بدهم و بعد در فرصت ده دقیقه تنفس خودم را بمدرسه بعدی که فاصله زیادی دارد برسانم وزارت آموزش و پرورش از هم اکنون باید فکر دبیر واجد شرایط برای اول مهر باشد اگر کرده ممنون اگر نکرده توجه باین مطالب داشته باشد. يك کلاسهائی ترتیب داده بودند بنام کار آموزی و باز آموزی، کار آموزی برای افرادی بود که اصلاً کلاسی ندیده بودند و باز آموزی معلمینی هستند که کلاسی دیده اند می بخشید اصطلاحاتی است که خودشان میگویند بنده هم پرسیدم معنی اش را برای من گفتند باز آموزی یعنی معلمینی که يك کلاس را دیده اند باز يك کلاس دیگری را می بینند ولی می پرسم آیا برای این برنامه جدید که اول مهر خودم دست اندر کار آن هستم و می دانم چه مسائلی در شهرستانها پیش می آید و پدر و مادرها چقدر معطل خواهند شد که این رشته های بخصوص را انتخاب کنند چه فکری شده است؟ فرض بفرمائید حالا کلاس را تشکیل دادند محل

را هم درست کردند اصل کار کادر معلم است که باید برود تدریس کند چقدر خوب است امر بفرمائید برای این کلاسهها در فکر معلم اضافی باشند آیا دبیر کافی برای هنرستانها و خدمات و دروس بنیادی مشترك و غیر مشترك نظام نظری و متوسطه و جامع و معلمین فنی برای شناخت صنعت و خدمات و کشاورزی تهیه کرده اند؟ آیا فکرش را کرده اند؟ باید توجه داشته باشند مسائلی هست که ما گریبانگیرش هستیم ما که میگوئیم در اینکار اقلیت و اکثریت مفهوم ندارد. همه يك دل و يك جان هستیم باید فکری در باره این موضوع کرد راجع به شهریه يك بخشنامه ۳۰۰۰ که تبدیل شد به بخشنامه ۴۰۰۰ يك حداقل شهریه درست کردند. مدارس الآن، آقای دکتر یزدان پناه ثبت نام نمی کنند. من فرزندان دو نفر از همکاران مجلس را که عضو حزب اکثریت هستند بر دم که چون آشنا هستم ثبت نام کند نکردند گفتند با وزارت آموزش و پرورش صحبت کرده ایم که مبلغ شهریه را بالا ببریم بچه خودم را هم ثبت نام نکردند (شریفها - اسم نویسی کالج البرز وقتش تمام شده) این مطلبی را که بیان کردید جناب آقای شریفها لازم است عرض کنم که البرز همیشه سر موعد طبق برنامه منظم برنامه ثبت نامش را انجام میدهد طبق يك قانون معینی، فکر میکنم شما بهتر از من میدانید اگر البرز کار خوبی را دارد انجام میدهد آن مدرسه جنوب شهر هم باید مطابق البرز الآن ثبت نام کند. عرض کنم من بچه خودم را بر دم گفتند ثبت نام نمی کنیم پس شما میفرمائید من بچه ام را کجا بگذارم (عباس میرزائی). وقت ثبت نام این مدرسه تمام شده يك مدرسه دیگر بگذارید فرصت هم دارید تا شهریور ماه جناب عباس میرزائی خوشوقت من که راجع به آموزش و پرورش اطلاع کافی دارید و بهتر از من میدانید که شهریور ماه، ماه امتحانات است شما معلم اول هستید (عباس میرزائی). بنده کار گرم) يك موقع عرض کردم خدمتتان شما معلم اول هستید و افلاطون معلم دوم، اجازه بفرمائید عرایضم را بکنم، عرض کنم شهریور ماه امتحانات است از اول شهریور هیچ مدرسه ای نمی تواند بصورت ثبت نام رسیدگی کند تمام معلمین سر جلسه امتحانات هستند

(عباس میرزائی - گفتم تا شهریور ماه مهلت دارید چرا حرف ما را انشاء میکنند) مدارس را آمدند حداقل شهریه اش را تعیین کردند ۶۵۰ تومان و بعضی پائین تر از ۶۵۰ تومان و میگویند کیفیت را باید بالا ببرید تا ۶۵۰ تومان را بدهیم این شاخص کیفیت چیست و کی باید این کیفیت را تشخیص بدهد عرض کنم الان در مدارس حتی در مدارس شمیران که دوست عزیزم آقای دکتر فروزین تشریف دارند بعضی از مدارس خلاف دستور وزارت آموزش و پرورش، اولیاء بچه ها را جمع میکنند میگویند تصویب کنید ما مبلغی اضافه تر بگیریم در صورتیکه این مدارس نباید این کار را بکنند چرا؟ چون بخشنامه وزارت آموزش و پرورش منسوخ میشود و این فتح بابی میشود برای تمام مدارس و برای بودجه و شهریه مدارس. با کار آن مدرسه در تجریش تمام برنامه وزارت آموزش و پرورش بهم میخورد از این کارها باید جلوگیری شود. گفتید هر مدرسه بیشتر از ظرفیت سال پیش اش نباید ثبت نام بکند حالا اگر یک بچه ای خانه اش آمد نزدیک آن مدرسه چه باید بکند این مشکلی است که باید وزارت آموزش و پرورش برای آن فکری بکند از همه مهمتر، مطالبی که عرض میکنم برای این است که ارتباط کیفیت آموزشی، که روح فرمان آن رادستور داده است اجرا بشود من فکر میکنم اگر وزارت آموزش و پرورش در این کار موفق بشود و شخص وزیر موفق بشود هم حزب ایران نوین هم حزب مردم و تمام ملت ایران خوشحال خواهند شد این تذکراتی را که من میدهم تعصبی ندارم بر حسب وظیفه معلمی است که دست اندر کار آن هستم و اگر توجه به این مسئله نکنید اول سال تحصیلی یک مشکلات بزرگی پیش خواهد آمد سالهای پیش یادام است ۱۵ آبان پدری دست بچه اش را گرفته بود و از این مدرسه به آن مدرسه از این اداره به آن اداره میرفت تا اسم بچه اش را بنویسد این سال تحصیلی با سایر سالهای تحصیلی فرق دارد اجرای فرمان است. توجه شدن مردم برای نظام نوین آموزش متوسطه خیلی مهم است یک مقامی از یکی از وزارتخانه ها بامن صحبت کردند تلفن کردند که این نظام جدید را بیاورید بنده خودم هم وارد نبودم و مراجعه کردم به وزارت آموزش و پرورش فرمی را که چاپ کرده بودند

گرفتم و به او دادم و بعد هم يك معلم راهنمایی را انتخاب کردیم که برود آنجا و توضیح بدهد که کدام رشته برود حالا او دسترسی بمن داشت ولی فکر بفرمائید تمام ملت ایران در این باره باید روشن شوند بنده اگر در اینجا صحبتی کردم آماری بود که گفتم و امیدوارم در این باره توصیه ای بدولت بفرمائید. موفقیت وزارت آموزش و پرورش را در این کار مهم از خداوند بزرگ خواستارم و آرزو دارم که روزی باشد که همه نمایندگان از پیروزی وزارت آموزش و پرورش در راه اجرای این فرمان خوشحال باشند (احسن).

رئیس - آقای مهندس فروهر بفرمائید.

مهندس فروهر - بنده بعنوان يك نماینده شهرستان بیشتر روستائی و عقب افتاده اظهار خوشوقتی می کنم که امروز دولا یحه مهم و نوید بخش به تصویب مجلس رسیده است و اسباب امیدواری بیشتر طبقات مردم شهرستانها را فراهم می کند چون توجه زیادی به آنها شده و میزان سهمیه ای هم برایشان تعیین شده و يك برنامه هایی در سطح مملکت اجرا خواهد شد چه برنامه های بزرگ اعتباری در تمام مملکت و چه برنامه های کوچک محلی و من در اینجا خواستم توجه وزرای محترم مشاور جناب آقای دکتریزدان پناه و دکتر مجیدی که سازمان برنامه راهم سرپرستی میکنند در اجرای سریعتر این برنامه ها جلب کنم این لوا یح که بلا شك از لوا یح انقلابی است و ارقام بزرگی را شامل میشود احتیاج به کنار گذاشتن بعضی از تشریفات اداری و مقررات دست و پا گیر دارد که بنده بعنوان يك نماینده انقلاب آنها را قبول ندارم و باید کنار گذاشته شود بعنوان مثال عرض کنم استانداری دارد که بسیار خوب کار میکند و استان مرکزی را اداره می کند و چند سال از ادوار گذشته تا انتصاب ایشان به استانداری در کمیسیون برنامه همکاری می کردیم و الان عاظل و باطل مانده نمی تواند مهندس استخدام کند با این مقررات قانون استخدام کشوری که ساری و جاری است و عملا کسی را در این قسمت نمیتوانند جلب کنند و به آنگهی هایشان هم کسی جواب نمیدهد اگر سازمان برنامه در سالهای گذشته موفق شد که بازه کاری داشته باشد و يك دستگاه نمونه ای باشد که کماکان هست بخاطر این بود که مدیران

مربوطه اش توانسته بودند که بعضی از مزایای حداقل را برای کارمندان نشان تأمین کنند و آن عدم تعادل بین بخش خصوصی و دولتی در میان آنها فاحش نبود و الان طوری شده که دفاتر فنی استانها خالی است و از پرسنل شایسته و کادرفنی برخوردار نیستند. آنها میخواهند هشتصد تومان فوق العاده مهندسی بدهند. نمیشود با این ترتیب کار کرد بنده امروز باستحضار مجلس شورای ملی میرسانم که جامعه مهندسان و تکنیسین های ایران که متجاوز از پنجاه هزار تکنیسین و بیست هزار مهندس دارد و انشاء الله ارقام بیشتری خواهد داشت امروز بعد از ظهر وابستگی خودش را به حزب ایران نوین اعلام خواهد کرد و از طرفی تشریفات خاصی برای این امر انجام خواهد شد. البته بنده به تشریفات اهمیت نمیدهم از این نظر اهمیت میدهم که يك جامعه فنی که در خدمت دولت انقلابی هویدا و در اجرای نیات عالی شاهنشاه در رسیدن به دروازه تمدن بزرگ گام بر میدارد و به حزب ما می پیوندد و این جامعه می آید و وابستگی را اعلام می کند و تشکیلاتش را میدهد به منظور خدمتگزاری به مملکت این اهمیت دارد امروز ما نمی توانیم اهمیت تکنیک و تکنولوژی را در پیشرفت کشور ایران نادیده بگیریم بنده همین جا پیشنهاد می کنم که قوانینی وضع شود با مقرراتی برقرار شود که تکنیسینها بانظر وزیر مسئول از دوهزار تا ۵ هزار تومان علاوه بر مزایای قانون استخدام به امضای وزیر بگیرند و از سه هزار تا ۷ هزار تومان به مهندسین بدهند و الا آقایان در شهرستانها و در تمام مملکت کارخانه های دولتی بایک خلایق از نظر پرسنل مواجه خواهند شد و بنده یقین دارم که آن وقت فکری در این باره خواهیم کرد ولی حالا باید فکری بکنیم و بمرحله عمل در بیاوریم و هر چه زودتر بدست مجربان بدهیم که آن وزیر مسئولی که ما نمایندگان مردم ایران حالا یا مال شهرستانهای عقب افتاده مثل شهر بنده یا شهرستانهای دیگر هر کجا که بروید با این جواب روبرو می شوید که آقا، مهندس پیدا نمی کنیم. گرچه حالا با حقوقهای زیاد هم استخدام می کنند و خیلی از مقررات هم از بین رفته و از خارج هم می آورند و بنحوی که شده که ۵ سال خدمت هم برابری می کند با معافیت از خدمت نظام وظیفه ولی ماباز باید دقت کنیم که نیروی انسانی

بیشتری جلب شود آیا ما باید آنقدر صبر کنیم که برنامه پنجم به مخاطره بیفتد تا مهندس و تکنیسین استخدام کنیم؟ بنده فکر می کنم نه، از حالا اقدام باید بکنیم و وقت راه در ندهیم وقت ارزش دارد کمیسیون کشور سه هفته پیش يك سفری کرد به سیستان و بلوچستان و تاجا به بهار و کنارک هم رفتیم و همه جا مواجه شدیم با این اشکال خالی بودن پستهای فنی و عقب افتادن برنامه ها که با بودن دستگاهی مثل سازمان بودجه و برنامه که طیحا را نشان داده و می تواند مطالعه کند و بدستگاههای اجرایی ارجاع کند ولی اینها نمی آیند بنده خواستم استدعا کنم ضمن تأییدی که از لوا یح دولت میکنیم و ضمن تشکر از توفیقاتی که در اجرای نیات شاهنشاه آریا مهربانست آمده امیدواریم که دستگاههای اجرایی کوشش بکنند که این برنامه هادر موعد معین و بدون وقفه انجام بشود بنده خیلی معذرت میخواهم که در این موقع وقت مجلس را گرفتم ولی این که وابستگی جامعه مهندسان و تکنیسینهارا به حزب ایران نوین اعلام کردم خبر خوشی بود که خواستم باستحضار مجلس محترم برسانم (احسن).

رئیس - نظر دیگری در کلیات آخر لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به این لایحه با ورقه اخذ رأی میشود.

(اسامی نمایندگان به ترتیب زیر وسیله منشی «خانم صفی نیا» اعلام شد و در محل نطق اخذ رأی بعمل آمد).

آقایان:

سجادی - کورس - دکتر ضیائی - مهندس فروهر - دکتر عدل - دکتر المونی - مهندس علی برومند - دکتر نجیمی - کاظم مسعودی - خانم نیره سعیدی - ناصر زاده - مهندس سهم الدینی - دکتر فروزین - شیخ بهائی - مهندس اردلان - اهری - مجید موسوی - دکتر قهرمان - ذوالفقاری - مافی - دکتر پرتو اعظم - شاهنده - دکتر رشتی - مهندس جلالی نوری - محمدولی قراچورلو - مجد - دکتر متین - عباس میرزائی - دکتر بیت منصور - پزشکی - رضوی - اخلاقی - توسلی - دکتر انوشیروانی - اسعد رزم آرا - محسنی مهر - دکتر امامی خویی - ایمان زهرائی - دکتر صفائی - صدقیانی زاده - دکتر شمس - دکتر گایگک هوا کیمیان - دکتر معظمی - دکتر اعتمادی - دیهم - انشاء فهیمی -

دکتر مدنی - دکتر رهنوردی - دکتر علمی - مهندس فیروز عدل - مصطفوی - حیدرقلی برومند - مهندس احتشام شهیدی - پدرامی - بهنیا - کلانتر هرمزی - اسدی لنگرودی - مهندس زاهدی - اولیاء شیرازی - دکتر حاتم - مهندس نظمی - دکتر پناهی - پسیان - دکتر بیگلری - دکتر بهزادی - نیکروش - محدث زاده - اولیاء - بدر صالحیان - دکتر یحیی بهبهانی - مهندس پروشانی - جهانشاهی - دکتر رفیعی - جندقی - دکتر عظیمی - دکتر موفقی - شیخ الاسلامی - دکتر امین - معیری - حیدر صائبی - امیر احمدی - بوداغ زاده - پوربردباری - بدرخانی - خانم امیر ابراهیمی - اسلامی نیا - دکتر تنکابنی - جعفری - خانم مزارعی - جهانی - خانقاهی - حیدری - مهندس کیا - جوانشیر - فروتن - کمالاتی - خانم صفی نیا - موسوی ماکوئی - مهندس عنایت بهبهانی - دکتر حبیب بهبهانی - دکتر سعید بهادری - دکتر برادر - زهتاب فرد - حکمت یزدی - نژده - پرویزی - بختیارها - امام مردوخ - خانم اسدی - اخوی - دکتر ابوالهدی - دکتر آزاد - محمدعلی آموزگار - احتشامی - تیمسار خطیب شهیدی - داروئی - دشتی - دکتر منتظری - دکتر راد - دولو - ادیب سمعی - مهندس اربابی - زرین پور - دکتر زهرائی - سراج الدینی - خانم دکتر سرخوش - سعادت - سعادت فرد - دکتر سنگ - شریفها - دکتر شکرانی - حی - دکتر قاسم صوفی - دکتر وجیه الله صدر - رامبد - فضائلی - ظفر - طباطبائی دیبا - عبدالحسین طباطبائی - صادقی - موقر - شیخ رضائی - سمعی - کریم بخش سعیدی - ساگینیان - دکتر رئیس - ضیاء رضوی - رهبر - نامور - ناروئی - مهدوی اردستانی - فریدونفر - خانم زاهدی - مهندس فرخ - خانم دکتر طالقانی - طلوعی - خانم دکتر صنیع - دکتر سعید حکمت - دکتر محقق - نجد شیبانی - اسمعیل خزیمه - فرهادپور - قدردان - مهندس نصر - دکتر لقمان ادهم - سعیدوزیری - بوشهری - دکتر مرتضوی - دکتر وفاء - اکبر مسعودی - مظاهری - مظهری - دکتر وزیر - پوربابائی - دکتر وحیدنیا - دکتر خسروی کردستانی - مهندس ریاضی - زعفرانلو - خانم بزرگنیا - خانم دکتر گرگانی - دکتر مهر - آقایان - دکتر تنکابنی - جعفری - خانم مزارعی - جهانی - خانقاهی - حیدری - مهندس کیا - جوانشیر - فروتن - کمالاتی - خانم صفی نیا - موسوی ماکوئی - مهندس عنایت بهبهانی - دکتر حبیب بهبهانی - دکتر سعید بهادری - دکتر برادر - زهتاب فرد - حکمت یزدی - نژده - پرویزی - بختیارها - امام مردوخ - خانم اسدی - اخوی - دکتر ابوالهدی - دکتر آزاد - محمدعلی آموزگار - احتشامی - تیمسار خطیب شهیدی - داروئی - دشتی - دکتر منتظری - دکتر راد - دولو - ادیب سمعی - مهندس اربابی - زرین پور - دکتر زهرائی - سراج الدینی - خانم دکتر سرخوش - سعادت - سعادت فرد - دکتر سنگ - شریفها - دکتر شکرانی - حی - دکتر قاسم صوفی - دکتر وجیه الله صدر - رامبد - فضائلی - ظفر - طباطبائی دیبا - عبدالحسین طباطبائی - صادقی - موقر - شیخ رضائی - سمعی - کریم بخش سعیدی - ساگینیان - دکتر رئیس - ضیاء رضوی - رهبر - نامور - ناروئی - مهدوی اردستانی - فریدونفر - خانم زاهدی - مهندس فرخ - خانم دکتر طالقانی - طلوعی - خانم دکتر صنیع - دکتر سعید حکمت - دکتر محقق - نجد شیبانی - اسمعیل خزیمه - فرهادپور - قدردان - مهندس نصر - دکتر لقمان ادهم - سعیدوزیری - بوشهری - دکتر مرتضوی - دکتر وفاء - اکبر مسعودی - مظاهری - مظهری - دکتر وزیر - پوربابائی - دکتر وحیدنیا - دکتر خسروی کردستانی - مهندس ریاضی - زعفرانلو - خانم بزرگنیا - خانم دکتر گرگانی - دکتر مهر - آقایان.

رئیس - لایحه با ۱۸۴ رأی موافق باتفاق آراء تصویب شد. برای تصویب مجلس سنا ارسال میشود.
موافقین آقایان:
 دکتر سنگ - شریفها - دکتر شکرانی - حی - دکتر قاسم صوفی - دکتر وجیه الله صدر - رامبد - فضائلی - ظفر - طباطبائی دیبا - عبدالحسین طباطبائی - صادقی - موقر - شیخ رضائی - سمعی - کریم بخش سعیدی - ساگینیان - دکتر رئیس - ضیاء رضوی - رهبر - نامور - ناروئی - مهدوی اردستانی - فریدونفر - خانم زاهدی - مهندس فرخ - خانم دکتر طالقانی - طلوعی - خانم دکتر صنیع - دکتر سعید حکمت - دکتر محقق - نجد شیبانی - اسمعیل خزیمه - فرهادپور - قدردان - مهندس نصر - دکتر لقمان ادهم - سعیدوزیری - بوشهری - دکتر مرتضوی - دکتر وفاء - اکبر مسعودی - مظاهری - مظهری - دکتر وزیر - پوربابائی - دکتر وحیدنیا - دکتر خسروی کردستانی - مهندس ریاضی - زعفرانلو - خانم بزرگنیا - خانم دکتر گرگانی - دکتر مهر - آقایان - دکتر تنکابنی - جعفری - خانم مزارعی - جهانی - خانقاهی - حیدری - مهندس کیا - جوانشیر - فروتن - کمالاتی - خانم صفی نیا - موسوی ماکوئی - مهندس عنایت بهبهانی - دکتر حبیب بهبهانی - دکتر سعید بهادری - دکتر برادر - زهتاب فرد - حکمت یزدی - نژده - پرویزی - بختیارها - امام مردوخ - خانم اسدی - اخوی - دکتر ابوالهدی - دکتر آزاد - محمدعلی آموزگار - احتشامی - تیمسار خطیب شهیدی - داروئی - دشتی - دکتر منتظری - دکتر راد - دولو - ادیب سمعی - مهندس اربابی - زرین پور - دکتر زهرائی - سراج الدینی - خانم دکتر سرخوش - سعادت - سعادت فرد - دکتر سنگ - شریفها - دکتر شکرانی - حی - دکتر قاسم صوفی - دکتر وجیه الله صدر - رامبد - فضائلی - ظفر - طباطبائی دیبا - عبدالحسین طباطبائی - صادقی - موقر - شیخ رضائی - سمعی - کریم بخش سعیدی - ساگینیان - دکتر رئیس - ضیاء رضوی - رهبر - نامور - ناروئی - مهدوی اردستانی - فریدونفر - خانم زاهدی - مهندس فرخ - خانم دکتر طالقانی - طلوعی - خانم دکتر صنیع - دکتر سعید حکمت - دکتر محقق - نجد شیبانی - اسمعیل خزیمه - فرهادپور - قدردان - مهندس نصر - دکتر لقمان ادهم - سعیدوزیری - بوشهری - دکتر مرتضوی - دکتر وفاء - اکبر مسعودی - مظاهری - مظهری - دکتر وزیر - پوربابائی - دکتر وحیدنیا - دکتر خسروی کردستانی - مهندس ریاضی - زعفرانلو - خانم بزرگنیا - خانم دکتر گرگانی - دکتر مهر - آقایان - دکتر تنکابنی - جعفری - خانم مزارعی - جهانی - خانقاهی - حیدری - مهندس کیا - جوانشیر - فروتن - کمالاتی - خانم صفی نیا - موسوی ماکوئی - مهندس عنایت بهبهانی - دکتر حبیب بهبهانی - دکتر سعید بهادری - دکتر برادر - زهتاب فرد - حکمت یزدی - نژده - پرویزی - بختیارها - امام مردوخ - خانم اسدی - اخوی - دکتر ابوالهدی - دکتر آزاد - محمدعلی آموزگار - احتشامی - تیمسار خطیب شهیدی - داروئی - دشتی - دکتر منتظری - دکتر راد - دولو - ادیب سمعی - مهندس اربابی - زرین پور - دکتر زهرائی - سراج الدینی - خانم دکتر سرخوش - سعادت - سعادت فرد - دکتر سنگ - شریفها - دکتر شکرانی - حی - دکتر قاسم صوفی - دکتر وجیه الله صدر - رامبد - فضائلی - ظفر - طباطبائی دیبا - عبدالحسین طباطبائی - صادقی - موقر - شیخ رضائی - سمعی - کریم بخش سعیدی - ساگینیان - دکتر رئیس - ضیاء رضوی - رهبر - نامور - ناروئی - مهدوی اردستانی - فریدونفر - خانم زاهدی - مهندس فرخ - خانم دکتر طالقانی - طلوعی - خانم دکتر صنیع - دکتر سعید حکمت - دکتر محقق - نجد شیبانی - اسمعیل خزیمه - فرهادپور - قدردان - مهندس نصر - دکتر لقمان ادهم - سعیدوزیری - بوشهری - دکتر مرتضوی - دکتر وفاء - اکبر مسعودی - مظاهری - مظهری - دکتر وزیر - پوربابائی - دکتر وحیدنیا - دکتر خسروی کردستانی - مهندس ریاضی - زعفرانلو - خانم بزرگنیا - خانم دکتر گرگانی - دکتر مهر - آقایان.

خانم امیر ابراهیمی - اسلامی نیا - سجادی - کورس - دکتر ضیائی مهندس فروهر - دکتر عدل - دکتر المونی - مهندس علی بزموند - دکتر نجیمی - کاظم مسعودی - خانم نیره سعیدی - ناصرزاده - مهندس سهم الدینی - دکتر فروزین - شیخ بهائی - مهندس اردلان - اهری - مجید موسوی - دکتر قهرمان - ذوالفقاری - مسافی - دکتر پرتو اعظم - شاهنده - دکتر رشتی - مهندس جلالی نوری - محمودولی قراچورلو - مجد - دکتر متین - عباس میرزائی - دکتر بیت منصور - پزشکی - رضوی - اخلاقی - توسلی - دکتر انوشیروانی - اسعدوزم آرا - محسنی مهر - دکتر اسامی خوئی - ایمان زهرائی - دکتر صفائی - صدقیانی زاده - دکتر شمس - دکتر گایک هواکیمیان - دکتر معظمی - دکتر اعتمادی - دیهم - انشاء - فیهمی.

رئیس - آقای دکتر مجیدی بفرمائید.

دکتر مجیدی (وزیر مشاور و رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور) - باکسب اجازه از مقام محترم ریاست وظیفه دار هستم از کلیه نمایندگان محترم مجلس شورای ملی تشکر بکنم بخاطر تصویب این دولاچه بخصوص از جناب المونی و جناب رامبد که از بذل همه گونه مساعدتها و همفکری ها مضایقه فرمودند تشکر کنم چون این دو لایحه جنبه خاصی داشت از جهت جنبه فرامین ملوکانه و هم چنین از نظر اجرای برنامه های استانها و شهرها و روستاها که میبایست نظرات نمایندگان محترم را داشته باشیم که هردوی دوستان عزیز که نام بردم کمال محبت را در این مورد فرمودند وساعتها وقت باینده و همکارانم صرف نمودند تا ما توانستیم این ماده واحده را تهیه کنیم و حضورتان تقدیم کنیم و همچنین از همکاری کمیسیونهای بودجه و برنامه مجلس شورای ملی بخصوص جنابان دکتر دادفرود کتر قهرمان و صدری کیوان مخبر کمیسیون بودجه و جناب آقای دکتر فروزین مخبر کمیسیون برنامه که در این مورد فرمودند تشکر میکنم. این همکاری برای ما بی نهایت مؤثر بود بخصوص در این موقع که از نظر مجلس شورای ملی مقارن با تعطیلات تابستانی است و همچنین از لحاظ شهرستانها و استانها که باید کارهای اجرایی در آنها انجام شود و ما به نتیجه برسیم و هم سرعتی که مجلس شورای ملی در تصویب این دو لایحه بخرج

داد واقعاً موجب کمال تشکر دولت است و از این بابت نهایت سپاسگزاریم را تقدیم میکنم در مورد مسائلی که اینجا مطرح شده جنبه ارشادی داشت و هم اهمیت موضوعها را منعکس میکرد باید بعرض برسانم در مورد لایحه اول ۱۲ میلیاردی که در شهرها و روستاها خرج میشود نظر دولت این است که این لایحه و اعتباراتی که در آینده تأمین میشود راه را برای عدم تمرکز و محول کردن آن باستانها و مناطق و شهرستانها باز بکند برای این کار دولت همه گونه آمادگی دارد و در برنامه اش گذاشته در برنامه پنجم که یکسال و نیم قبل به تصویب رسید به این مسأله توجه شده و کلیه افراد در دولت هم همین دید را دارند و همه داریم تلاش میکنیم تا این فکر عملی شود ولی این پنجاه درصد قضیه است و ۵۰٪ دیگر واقعاً همکاری باید در آن مناطق وجود داشته باشد روح تحرك و سازندگی و قبول مسئولیتی که باید وجود بیاید در استانها و در شهرستانها و در روستاها، در انجمن های ده و کراواتک از انجمن ده و استان گرفته تا انجمن شهرستان و انجمن شهر باید در این امر نقش حساسی داشته باشند نمایندگان محترم مجلس شورای ملی هم در این مورد يك نقش حساسی دارند از نظر منعکس کردن احتیاجات و اینکه واقعاً وجوهی که حواله میشود بمصرف واقعی خودش میرسد و ما تلاش داریم که این وجوه زودتر منتقل بشود و از این جهت اطمینان میدهم که هیچ نوع تأخیری نخواهد شد ولیکن ایجاد این همکاری در سطح محل بین این انجمن ها و مقامات دولتی و مسئولیتی که استاندار دارد از نظر مردم بمعنای واقعی بر آورده بشود و اولویت هارعايت بشود این مستلزم يك نوع همکاری جدیدی هست در استانها و شهرستانها و حتی در دهات و روستاها. برای این کار نمایندگان محترم مجلس شورای ملی يك نقش واقعاً فعال و مؤثری میتوانند داشته باشند از نظر اینکه در حوزه های انتخابیه خودشان واقعاً این همکاری را تشویق بکنند یعنی برای مردم تفهیم کنند که این تخصیص اعتبارات ناحیه ای چه معنایی دارد و مقامات محلی چه نقشی دارند و انجمن های دموکراتیک چه نقشی دارند و چه جور جا این راه را باز کنیم که حجم اعتباراتی که بطرف استانها میرود سال

بسال زیادتیر بشود برای اینکه این تجربه ای را که ما شروع کرده ایم اگر موفقیت آمیز باشد بنده این پیش بینی را میکنم که تا سه چهار سال دیگر حتی بیش از ۵۰٪ اعتبار عمرانی را بصورت ناحیه ای مصرف کنیم و فقط آن طرحهایی که جنبه ملی دارد و روی تمام منطقه اثر میگذارد از نظر اهمیتش و برای معضل بودن و پیچیدگی اش از لحاظ فنی لازم است که در تهران بآن برسیم ولی بقیه طرح را میتوانم محول کنیم و روز بروز کادر فنی در استانها و روستاهای کشور بیشتر بشود و ظرفیت اجرای آن بیشتر بشود و ما برویم بطرف يك شکل عدم تمرکز برنامه ها که بدنالش بالا رفتن سطح اشتغال پیش میآید و بدنالش آن افزایش در آمدهای فردی در سطح مملکت بوجود میآید و نتیجه کلیش توزیع عادلانه تر در آمد و از بین رفتن شکافهای موجود در بین قشرهای مختلف مملکت است که ما برویم بطرف یکپارچگی - علاوه بر یکپارچگی ملی که امروز داریم پس بنده اینجا لازم نمیدانم اهمیت نقش مقامات محلی را و بخصوص وظیفه ای که اسناداران و فرمانداران کل دارند و در همه جا تأکید میکنم و استدعا میکنم از نمایندگان محترم مجلس شورای ملی که در این کار ماریاری بفرمایند و از بذل مساعدت و همکاری و همفکری دریغ نفرمایند. آنچه از نظر تجهیز ادارات و بخصوص تجهیز دفاتر فنی و دفاتر بودجه و برنامه که در شهرستانها هست بنده این جا این قول را میدهم که این کار را با جدیت دنبال کنم. هم اکنون دفاتر بودجه و برنامه ما خیلی قوی تر از گذشته شده و دفاتر مهندسی هم در استانها تقویت میشود. البته مسأله ای که جناب آقای مهندس فروهر فرمودند درست است و اقامت بقدری حجم کار در مملکت زیاد شده و فعالیت افزوده شده که حتی کارگر متخصص سطح پائین هم مشکل پیدا می شود بطوریکه ما مجبور هستیم برویم از نقاطی که مردم عادت ندارند تحرک داشته باشند جایی کار کنند تشویقشان بکنیم که بروند و کار بکنند و این فشاری که از نظر نیروی انسانی از نظر کادر ماهر وجود دارد تا حد ممکن تقلیل پیدا کند و این التهاب کمتر بشود و در نتیجه همه بتوانند در فعالیت ها شرکت داشته باشند و در این پیشرفت اقتصادی نمره ای داشته باشند و همچنین با کمک وزارت

آموزش و پرورش و وزارت کار و امور اجتماعی برنامه های تربیت کادر و بخصوص سطح کارگر متخصص و تکنیسین خیلی دارد و وسعت پیدای کند و برنامه های خیلی نوبنی در این زمینه از امسال بمورد اجراء در میآید با وسایل خیلی پیشرفته و باتکنیک های خیلی جدیدی ما میتوانیم با سرعت کادر فنی را تربیت کنیم برای اجرای طرح ها. در مورد مسائلی که جناب آقای مظهری اشاره فرمودند در مورد وزارت آموزش و پرورش اولاً تشکر میکنم از اهمیت مسأله که در اینجا ذکر فرمودند و تشریح فرمودند و این اطمینان را بنده میدهم که وزارت آموزش و پرورش در حدود ۲ ماه پیش خیلی جدی مشغول برنامه ریزی است برای اجرای فرام ملوکانه در زمینه آموزش رایگان در سطح ابتدائی و راهنمایی و همچنین در مورد مسأله تغذیه این يك کاری است که با موفقیت انجام میدهند و انشاء الله این توفیق را حاصل کنیم که بتوانیم رضایت خاطر خطیر ملوکانه را فراهم کنیم و اقامت يك کار و يك جهش معجزه آسائی انجام شده یعنی ما از يك مرحله ای که حتی از آن حد که راضی کردن مردم باشد بیشتر جهش کردیم بوضعی که تصورش برای ما موقعی که برنامه پنجم را تنظیم میکردیم برای پایان برنامه پنجم هم امکان پذیر نبود ولی اکنون ما داریم از يك فاصله کوتاه و انقلابی با کمال شجاعت و جرئت بدنالش ارشاد و راهنمایی های شاهنشاه آریا مهر میرویم انجام میدهم لذا بنده قبلاً این را خدمتتان عرض کنم کار خیلی سنگین و پیچیده است و توجهات لازم خواهد شد الآن هم وزارت آموزش و پرورش و هم دستگاه هایی که نقشی در این مورد دادند تلاش می کنند که این فرمان بنحو احسن بمرحله اجراء گذارده شود باینکه برنامه وسیع مملکتی باینکه پیچیدگی و پراکندگی خیلی زیادی با کمبود عواملی که واقعاً باید تخصص داشته باشند و بتوانند این برنامه را پیاده کنند و برویم و يك کاری است بسیار سنگین و مسلماً در اجراء مواجه باشکالاتی خواهیم شد و ممکن است در بعضی جاها اشتباهانی رخ دهد يك كمبودهائی ممکن است در عمل پیش بیاید این ها نتیجه این است که يك کار ابتکاری را شروع کرده ایم ولی خواهش میکنم اگر كمبودها و نقایصی مشاهده فرمودید در جهت راهنمایی و ارشاد هم دستگاه وزارت آموزش و پرورش و

هم دستگاه دولت را من حیث المجموع از کمک دریغ نفرمائید و راهنمایی بفرمائید زیرا این مسأله ایست که جنبه ملی دارد و همه در آن ذی نفع و ذی علاقه هستیم و از این جهت اطمینان دارم که نمایندگان محترم اقلیت هم در این زمینه تلاش و کوشش خواهند فرمود که این برنامه ها با موفقیت انجام بشود. بنده مجدداً از اینکه این دولایحه با اتفاق آراء مورد تصویب مجلس شورای ملی قرار گرفت تشکرات خودم را تقدیم میدارم و امیدوارم همه مادرراه اجرای منویات شاهنشاه آریا مهر موفق باشیم (احسن - احسن).

۱۲- قرائت دستور و تعیین موقع جلسه آینده-

ختم جلسه

رئیس - دستور جلسه آینده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

دستور جلسه ۱۷۹ روز یکشنبه ۱۳۵۳/۴/۱۶

- ۱- گزارش کمیسیونها راجع به تغییر نام وزارت آبادانی و مسکن بوزارت مسکن و شهرسازی شماره چاپ ۱۲۶۷.
- ۲- گزارش شور دوم تشکیل وزارت امور اقتصادی و دارائی (باورقه) شماره چاپ ۱۲۷۰.
- ۳- گزارش شور دوم تشکیل وزارت بازرگانی (باورقه) شماره چاپ ۱۲۷۱.
- ۴- گزارش شور دوم تشکیل وزارت صنایع و معادن (باورقه) شماره چاپ ۱۲۷۲.

- ۵- گزارش شور دوم دعای اشخاص علیه دولت راجع باملاک (باورقه) شماره چاپ ۱۲۶۵.
  - ۶- گزارش شور دوم تغییر نام وزارت راه بوزارت راه و ترابری شماره چاپ ۱۲۶۶.
  - ۷- گزارش يك فوریتی سازمان انرژی اتمی ایران شماره چاپ ۱۲۷۳.
  - ۸- گزارش شور دوم پروتکل همکاری فنی راجع به عکسبرداری هوایی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری ترکیه شماره چاپ ۱۲۶۳.
  - ۹- گزارش شور دوم استخدام سربازان وظیفه بصورت پیمانی برای خدمت در مشاغل فنی و تخصصی مورد نیاز ارتش شاهنشاهی. شماره چاپ ۱۲۶۹.
  - ۱۰- گزارش شور دوم الحاق يك تبصره بقانون الحاق ماده واحده بقانون استخدام نیرو های مسلح شاهنشاهی شماره چاپ ۱۲۶۸.
  - ۱۱- گزارش شور اول اصلاح قانون امور گمرکی شماره چاپ ۱۲۶۴.
  - ۱۲- گزارش شور دوم اصلاح ماده ۳ قانون مجازات استفاده از پلاک های تقلبی و سائط نقلیه موتوری شماره چاپ ۱۲۷۴.
- رئیس - با اجازه خانمها و آقایان این جلسه را ختم میکنم جلسه آینده ساعت ۹ صبح روز یکشنبه هفته آینده خواهد بود.
- (ساعت يك بعد از ظهر جلسه ختم گردید).
- رئیس مجلس شورای ملی - **عبدالله ریاضی**